EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 12 15
COM(2021) 851 final

2021/0422 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir kuria pakeičiama Direktyva 2008/99/EB

{SEC(2021) 428 final} - {SWD(2021) 465 final} - {SWD(2021) 466 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Šiuo metu bendros minimalios Sąjungos teisės taisyklės, pagal kurias kriminalizuojami nusikaltimai aplinkai, nustatytos Direktyvoje 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę.

2019–2020 m. Komisija įvertino direktyvą ir 2020 m. spalio mėn. paskelbė savo išvadas[1]. Ji nustatė, kad direktyva neturėjo didelio poveikio vietoje: per pastaruosius 10 metų nusikaltimų aplinkai bylų, kurios buvo sėkmingai ištirtos ir kuriose kaltininkai buvo nubausti, vis dar buvo labai nedaug. Be to, paskirtos sankcijos buvo pernelyg švelnios, kad būtų atgrasančios, o tarpvalstybinis bendradarbiavimas nevyko sistemingai.

Atliekant vertinimą visose valstybėse narėse visais užkardymo grandinės lygmenimis (policija, prokuratūra ir baudžiamųjų bylų teismai) nustatyta reikšmingų vykdymo užtikrinimo trūkumų. Taip pat valstybėse narėse nustatyta trūkumų, susijusių su ištekliais, specializuotomis žiniomis, informuotumu, prioritetizavimu, bendradarbiavimu ir dalijimusi informacija, be to, nustatyta, kad nėra visuotinių kovos su nusikaltimais aplinkai nacionalinių strategijų, kurios apimtų visus užkardymo grandinės lygmenis ir kuriose būtų laikomasi daugiadalykio požiūrio[2]. Be to, veiksmingumui neretai kliudo koordinavimo stoka tarp administracinių, teisėsaugos ir sankcijas skiriančių institucijų.

Taip pat buvo pažymėta, kad nesant patikimų, tikslių ir išsamių statistinių duomenų apie nusikaltimų aplinkai bylas valstybėse narėse ne tik Komisijai sunku atlikti vertinimą, bet ir nacionaliniai politikos formuotojai ir specialistai negali tinkamai stebėti jų priemonių veiksmingumo.

Remdamasi vertinimo išvadomis, Komisija nusprendė peržiūrėti direktyvą. 2021 m. Komisijos darbo programoje 2021 m. gruodžio mėn. numatyta pateikti pasiūlymą dėl direktyvos peržiūros[3].

Siūloma pakeisti Direktyvą 2008/99/EB. Prie šio pasiūlymo pridedamas komunikatas[4], kuriame paaiškinami pasiūlymo politikos tikslai. Nustatytoms problemoms spręsti pasiūlyme numatyti šeši tikslai.

1. Gerinti tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą, atnaujinant direktyvos taikymo sritį.
2. Gerinti tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą, patikslinant arba pašalinant neaiškias sąvokas, vartojamas apibrėžiant nusikaltimus aplinkai.
3. Užtikrinti veiksmingų, atgrasančių ir proporcingų sankcijų už nusikaltimus aplinkai rūšis ir dydžius.
4. Skatinti tarpvalstybinius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą.

---

1 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (Nusikaltimų aplinkai direktyva) vertinimas, 2020 m. spalio 28 d. SWD (2020) 259 final (I dalis, II dalis, santrauka).

2 Vertinimo ataskaita, p. 32-33. Žr. vertinimo ataskaitos p. 33, kuriame pateikiama daugiau informacijos apie šaltinius.

3 2021 m. Komisijos darbo programa, https://ec.europa.eu/info/publications/2021-commission-work-programme-key documents_en.

4 2021 m. gruodžio 14 d. Komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai. Aktyvesnė kova su nusikaltimais aplinkai, COM(2021) 814.

5. Gerinti informacija pagrįstų sprendimų apie nusikaltimus aplinkai priėmimą, gerinant statistinių duomenų rinkimą ir sklaidą.

6. Gerinti nacionalinių užkardymo grandinių veikimo veiksmingumą siekiant skatinti tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir baudimą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šio pasiūlymo tikslai suderinami su toliau nurodytomis politikos ir teisės aktų nuostatomis:

- Tarybos pagrindų sprendimu 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos
- Konvencija dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose
- Direktyva 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose
- Tarybos pamatiniu sprendimu 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms
- Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo
- Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/315/TVR dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio
- Reglamentu (ES) 2016/794 dėl Europolo
- Tarybos reglamentu (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje
- Reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų
- Direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis
- Direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos.

- **Derėjimas su kitomis ES politikos sritimis**

Baudžiamoji teisė yra viena dalis išsamios ES strategijos apsaugoti ir pagerinti aplinkos būklę, kuriai Europos Komisija teikia pirmenybę. Žaliojo kurso komunikate ir biologinės įvairovės strategijoje, laikantis holistinio požiūrio, išdėstyta visa eilė viena kitą stiprinančių ir veikiančių aplinkos apsaugos priemonių. Baudžiamosios teisės priemonės yra kraštutinės priemonės, jeigu kitų priemonių nepakanka reikalavimų laikymuisi užtikrinti. Taigi aplinkos rodikliai, pavyzdžiui, dėl oro taršos lygio ar biologinės įvairovės, rodytų visos aplinkos gerinimo strategijos, o ne vien naujo požiūrio į nusikaltimus aplinkai veiksmingumą.

Be to, ES saugumo sąjungos strategija ir ES 2021–2025 m. kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija apima direktyvos vertinimą ir peržiūrą kaip vieną iš svarbiausių nustatytų kovos su nusikaltimais aplinkai veiksmų.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Siūlomos direktyvos teisinis pagrindas – SESV 83 straipsnio 2 dalis. SESV 83 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta ES kompetencija nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ES politikos srityse, kurioms taikomos derinimo priemonės, jei to reikia veiksmingam vykdymo užtikrinimui:

„Jei valstybių narių baudžiamųjų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų suderinimas pasirodo būtinas užtikrinant Sąjungos politikos veiksmingą įgyvendinimą srityje, kurioje taikomos derinimo priemonės, direktyvose galima nustatyti būtiniausias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo atitinkamoje srityje. Šios direktyvos priimamos pagal tą pačią įprastą arba specialią teisėkūros procedūrą, kaip ir patvirtinant atitinkamas derinimo priemones, nepažeidžiant 76 straipsnio.“

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Nusikalstamos veikos, susijusios su aplinka, dažnai yra tarpvalstybinio pobūdžio, o kai kurie nusikaltimai aplinkai neretai paveikia kelias valstybes (pavyzdžiui, neteisėta prekyba atliekomis, saugomomis rūšimis ar laukiniais augalais ir gyvūnais, žr. 1 skyrių „Įvadas“) arba turi tarpvalstybinį poveikį (pavyzdžiui, kalbant apie tarpvalstybinę oro, vandens ir žemės taršą)[5]. Todėl teisėsaugos ir teisminių institucijų tarpvalstybinis bendradarbiavimas turi esminę reikšmę.

Esama direktyva siekta nustatyti suderintą nusikalstamos veikos teisės sistemą siekiant palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Vis dėlto, kaip išsamiau nurodyta vertinimo ataskaitoje, nepaisant pažangos kuriant visai ES bendrą nusikaltimų aplinkai sąvokų apibrėžčių rinkinį ir labiau atgrasančių sankcijų reikalavimo valstybės narės pačios nesuderino savo supratimo apie nusikaltimus aplinkai remdamosi pagal direktyvą palikta diskrecija. Be to, dėl nepakankamo sankcijų dydžio kai kuriose valstybėse narėse neįmanoma sukurti vienodų sąlygų visoje ES ir taikyti tarpusavio pripažinimo priemones (pavyzdžiui, Europos arešto orderį ir Europos tyrimo orderį).

Atotrūkis tarp baudžiamosios justicijos atsako į nusikaltimus aplinkai ir kriminologinės situacijos vietoje toliau didėja. Nepaisant esamos direktyvos, tarpvalstybinių tyrimų ir apkaltinamųjų nuosprendžių ES už nusikaltimus aplinkai reikšmingai nepadaugėjo. Tuo tarpu nusikaltimų aplinkai visame pasaulyje kasmet padaugėja 5–7 %[6], taip sukeliant ilgalaikę žalą buveinėms, rūšims, žmonių sveikatai, taip pat valdžios ir verslo pajamoms.

- **Proporcingumo principas**

Remiantis ESS 5 straipsnio 4 dalyje nustatytu proporcingumo principu, siūloma Direktyvos 2008/99/EB peržiūra taikytina tik tiek, kiek būtina ir proporcinga siekiant esamus teisės aktus dėl šios srities nusikaltimų pritaikyti atsižvelgiant į naujas grėsmes. Su tyrimo priemonių ir keitimusi informacija susijusios priemonės įtraukiamos tik tiek, kiek reikia siekiant užtikrinti veiksmingą siūlomos baudžiamosios teisės sistemos veikimą.

---

5 Eurojusto nusikaltimų aplinkai bylų ataskaitos santrauka – 2021 m. sausio mėn., p. 8. Žr. UNEP ir Interpolo greitojo reagavimo vertinimą „Nusikaltimų aplinkai skaičiaus augimas. Didėjanti grėsmė gamtos ištekliams, taikai, vystymuisi ir saugumui“, 2016, p. 7.

6 UNEP ir Interpolo greitojo reagavimo vertinimas „Nusikaltimų aplinkai skaičiaus augimas. Didėjanti grėsmė gamtos ištekliams, taikai, vystymuisi ir saugumui“, 2016, p. 7.

Pasiūlyme nusikalstamų veikų taikymo sritis apibrėžiama taip, kad apimtų visus atitinkamus veiksmus, tačiau neviršijant to, kas būtina ir proporcinga. Į naująją direktyvą įtrauktos naujos nusikaltimų aplinkai kategorijos, tiek, kiek tai būtina pagal pagrindinius aplinkos teisės aktus. Nusikaltimai ir sankcijos susijusios tik su sunkiais aplinkos teisės pažeidimais, taigi, paisoma proporcingumo.

- **Priemonės pasirinkimas**

Pagal 83 straipsnio 2 dalį būtiniausios taisyklės, susijusios su nusikalstamų veikų ir sankcijų ES politikos srityse, kurioms taikomos derinimo priemonės, apibrėžimu gali būti nustatytos tik Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, priimta pagal įprastą teisėkūros procedūrą.

Poreikis numatyti baudžiamąsias sankcijas išlieka siekiant užtikrinti veiksmingą įgyvendinimą srityse, kurias apima 2008 m. Nusikaltimų aplinkai direktyva. Todėl Komisija siūlo perkelti 2008 m. direktyvos 3 straipsnyje numatytų nusikalstamų veikų sąrašą, kai būtina, jas patikslinant ir iš dalies pakeičiant, įskaitant: sunkius taršos nusikaltimus, neteisėtą atliekų tvarkymą ir atliekų vežimą, įrenginių, kuriuose vykdoma pavojinga veikla ar saugomos arba naudojamos pavojingos medžiagos, eksploatavimą; nusikaltimus, susijusius su radioaktyviųjų medžiagų gamyba, perdirbimu, tvarkymu, naudojimu, laikymu, saugojimu, vežimu, importu, eksportu ar šalinimu; nusikaltimus laukiniams gyvūnams ir augalams, įskaitant neteisėtą laukinių gyvūnų ir augalų rūšių žudymą, sunaikinimą, disponavimą arba paėmimą, neteisėtą prekybą laukiniais augalais ar gyvūnais ir buveinių būklės blogėjimą; neteisėtą ozono sluoksnį ardančių medžiagų gamybą, pateikimą rinkai, importą, eksportą, naudojimą, išmetimą ar išleidimą.

Poreikis kovoti su šių kategorijų nusikaltimais baudžiamosiomis sankcijomis buvo patvirtintas Tarybos išvadose dėl ES prioritetų kovos su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu srityje, skirtų 2022–2025 m. EMPACT, nustatymo[7].

Konkrečiai kalbant apie su atliekomis susijusius nusikaltimus, 2021 m. Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimo ataskaitoje[8] nurodyta, kad „*atliekų tvarkymas yra pelninga ir greitai besivystanti pramonės šaka, pritraukianti vis daugiau nusikaltėlių. Dauguma neteisėtos prekybos atliekomis atvejų, apie kuriuos pranešta, buvo susiję su asmenimis, dirbančiais atliekų tvarkymo įmonėse vadybininkais ar kitais darbuotojais, taip pat valdančiais šias įmones, kurie pažeidžia nacionalinės ir tarptautinės teisės aktus ir standartus, kuriais reguliuojamas atliekų surikimas, apdorojimas ir šalinimas, siekiant kuo labiau padidinti pelną. Sėkmingiausiai veikiantys neteisėti prekiautojai atliekomis yra tie, kurie kontroliuoja visą tvarkymo ciklą – nuo šaltinio iki paskirties šalių. Nusikaltėliai, neteisėtai prekiaujantys atliekomis skirtingose šalyse, su atliekomis susijusiems nusikaltimams organizuoti pirmiausia naudoja teisėtas verslo struktūras. Dažnai tiems patiems asmenims arba statytiniams priklauso kelios įmonės. Teisinėms verslo struktūroms vadovaujantys asmenys dažnai keičiasi ir neretai neužilgo nutraukia veiklą, nes verslą perima*

[7] Tarybos išvados dėl 2022–2025 m. ES EMPACT prioritetų kovos su sunkiais nusikaltimais ir organizuotu nusikalstamumu srityje nustatymo, 8665/21, 2021 m. gegužės 12 d. Prioriteto dėl nusikaltimų aplinkai tikslas yra: „išardyti nusikaltėlių tinklus, dalyvaujančius vykdant visų formų nusikaltimus aplinkai, ypatingą dėmesį skiriant neteisėtai prekybai atliekomis ir laukiniais augalais bei gyvūnais, taip pat nusikaltėlių tinklams ir pavieniams nusikalstamą veiklą vykdantiems verslininkams, galintiems įsiskverbti į teisėto verslo struktūras aukštu lygmeniu arba steigti nuosavas bendroves, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jų nusikaltimams vykdyti“.

[8] Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas (SOCTA), „A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe’s economy and society by organised crime“, Europolas, 2021, p. 54. Dėl nusikaltimų gyvūnijai ir augmenijai žr. p. 55f.

naujas verslo subjektas. Įmonės, vadovaujančios skirtingiems atliekų ciklo etapams, dažnai įsikūrusios skirtingose jurisdikcijose. Neteisėta prekyba atliekomis glaudžiai susijusi su kitais nusikaltimais, pavyzdžiui, dokumentų klastojimu, ekonominiu sukčiavimu, mokesčių vengimu, korupcija, pinigų plovimu, taip pat vagystėmis ir atliekų, susidariusių iš neteisėtos narkotikų gamybos, išpylimu“.

Be to, Komisija nustatė baudžiamųjų sankcijų poreikį siekiant užtikrinti veiksmingą ES aplinkos apsaugos politikos krypčių įgyvendinimą dėl toliau nurodytų kategorijų nusikaltimų, kuriems dabar direktyva netaikoma:

- produktų, kurie dėl privalomų reikalavimų pažeidimo daro didelę žalą aplinkai dėl to, kad produktas naudojamas didesniu mastu, pateikimo rinkai;
- šiurkščių ES cheminių medžiagų teisės aktų pažeidimų, kuriais padaroma didelė žala aplinkai ar žmonių sveikatai;
- neteisėto laivų perdirbimo;
- neteisėto vandens ėmimo;
- teršalų išmetimo iš laivų (šios kategorijos pažeidimus siūloma perkelti iš Direktyvos 2005/35/EB[9] siekiant konsoliduoti teisinį pagrindą);
- neteisėtos prekybos mediena;
- šiurkščių Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių įvežimą ir plitimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų;
- reikalavimų atlikti poveikio aplinkai vertinimą šiurkščių apėjimų;
- neteisėtos fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų gamybos, pateikimo rinkai, importo, eksporto, naudojimo, išmetimo ar išleidimo.

Šie veiksmai sukelia galimai didelį pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai ir gali turėti ypač neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenei. Nepaisant faktiškai kylančių galimų žalingų pasekmių, šiuo metu atitinkamos taisyklės nėra įgyvendinamos pakankamai veiksmingai. Iki šiol valstybių narių nustatomų administracinių sankcijų ir pasikliovimo jomis nepakako užtikrinti, kad būtų laikomasi aplinkos apsaugos taisyklių, todėl reikalingos paveikesnės priemonės, kuriomis būtų užkirstas kelias nusikaltimams aplinkai ir kovojama su jais.

Pavyzdžiui, kalbant apie ES medienos reglamentą[10], reikia pažymėti, kad nors visos valstybės narės įtraukė į nacionalinės teisės aktus sankcijas pažeidėjams, šių sankcijų rūšys ir maksimalūs jų dydžiai valstybėse narėse reikšmingai skiriasi: administracinės nuobaudos ir konfiskavimas gali būti skiriama 23 valstybėse narėse, baudos pagal baudžiamąją teisę gali būti skiriamos 16 valstybių narių, laisvės atėmimas – 17 valstybių narių, prekybos sustabdymas – 15 valstybių narių, o 11 valstybių narių – kitokio pobūdžio sankcijos. Baudos už ES medienos reglamento pažeidimus yra nuo 50 EUR iki neriboto dydžio[11]. Dėl tokių

---

9 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 11–21).

10 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (OL L 295, 2010 11 12, p. 23–34).

11 Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (ES medienos reglamentas) ir 2005 m. gruodžio 20 d. Reglamento (EB)

skirtingų sankcijų režimų valstybėse narėse, taikomų už ES medienos reglamento pažeidimus, ir kadangi daugeliu atvejų sankcijos laikomos pernelyg švelniomis, kad tikrai atgrasytų nuo neteisėto elgesio, ir dėl nevienodo vykdymo užtikrinimo visoje ES kyla prekybos srautų nukreipimo į kitas šalis pavojus. Be to, dėl sankcijų režimų skirtumų ir vienodo įgyvendinimo stokos valstybėse narėse sunku užtikrinti vienodas sąlygas, nes veiklos vykdytojai, kurie griežtai laikosi reikalavimų, atsiduria nepalankioje padėtyje. Šias problemas galima išspręsti suderinus kriminalizavimą ir vienodinant sankcijų dydžius visoje ES Nusikaltimų aplinkai direktyvoje.

Akivaizdu, kad administracinės sankcijos nėra tinkamos, pavyzdžiui, tokiais atvejais, kai vienoje valstybėje narėje buvo nužudyti du miškininkai, tyrę problemas, susijusias su neteisėtu medienos kirtimu. Su mediena susiję pažeidimai paprastai pasižymi tokiu sunkumu, kad valdžios institucijos privalo turėti baudžiamojo poveikio priemones kovai su jais. Dėl su mediena susijusių klausimų Komisija pradėjo pažeidimo procedūrą prieš valstybę narę, susijusią su veiksmingų veiklos vykdytojams taikomų patikrų stoka ir tinkamų sankcijų netaikymu. Per tą laiką minėtoji valstybė narė įvedė baudžiamąsias sankcijas už konkrečias neteisėtas veikas, už kurias anksčiau buvo baudžiama tik administracine tvarka ir administracinių sankcijų nepakako reikalavimų vykdymui užtikrinti.

Nuo 2015 m. atskleidžiami šiurkštūs draudimų naudoti motorinių transporto priemonių išderinimo įtaisus pažeidimai rodo, kad net didelės ilgą laiką veiklą vykdančios įmonės gali būti neatgrasytos nuo pažeidimų, jeigu jos žino, kad bus persekiojamos tik administracine tvarka.

Kitas pavyzdys susijęs su neteisėtu vandens ėmimu, kuris prisideda prie didelio vandens išteklių eikvojimo, o šią problemą dar pablogina klimato kaita. 2021 m. specialiojoje ataskaitoje „Tausus vandens naudojimas žemės ūkyje: labiau tikėtina, kad BŽŪP lėšomis skatinamas didesnis, o ne efektyvesnis vandens naudojimas“ Audito Rūmai patvirtina administracinių priemonių neveiksmingumą per didelio vandens ėmimo problemai spręsti ir pabrėžia, kad patikros nėra dažnos, o sankcijos – pernelyg menkos, kad būtų užtikrintas veiksmingas įgyvendinimas ir atitinkamų įsipareigojimų laikymasis[12]. Ataskaitoje nurodomi atskirų valstybių narių sankcijų sistemų trūkumai[13].

Be to, tik nedaug valstybių narių yra numačiusios sankcijas, taikytinas plėtotojams pagal Poveikio aplinkai vertinimo direktyvą. Pavyzdžiui, plėtotojai nėra sistemingai įtraukiami tais atvejais, kai jie neatlieka konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimo, vykdo projektus dar prieš užbaigiant atitinkamas procedūras arba neturėdami tinkamų leidimų. Dėl tokių įpareigojimų pažeidimų gali kilti reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai, o esamo dydžio sankcijos pakankamai neatgraso nuo tokių pažeidimų.

Labai svarbu, kad ES taisyklių dėl veiklos, turinčios poveikį aplinkai ir poveikį aplinkai darančių prekių, laikymasis būtų stiprinamas numatant baudžiamąsias sankcijas, rodančias didesnį socialinį nepritarimą, palyginti su administracinėmis sankcijomis. Numačius, kad dėl šiurkščių Sąjungos taisyklių, kuriomis, nepaisant jų teisinio pagrindo, prisidedama prie Sąjungos aplinkos apsaugos politikos, pažeidimų kyla baudžiamoji atsakomybė, būtų

Nr. 2173/2005 dėl FLEGT licencijavimo schemos medienos importui į Europos bendriją sukūrimo (FLEGT reglamentas), tinkamumo patikrinimas, 2021 11 17 SWD(2021) 328 final, p. 14.

[12] 2021 m. Europos Audito Rūmų ataskaita „Tausus vandens naudojimas žemės ūkyje: labiau tikėtina, kad BŽŪP lėšomis skatinamas didesnis, o ne efektyvesnis vandens naudojimas“, 62f punktas.

[13] 2021 m. Europos Audito Rūmų ataskaita „Tausus vandens naudojimas žemės ūkyje: labiau tikėtina, kad BŽŪP lėšomis skatinamas didesnis, o ne efektyvesnis vandens naudojimas“, 32 punktas.

nustatomos aiškios tam tikro elgesio, kuris laikomas ypač nepriimtinu, ribos ir siunčiama žinutė visuomenei bei potencialiems pažeidėjams, kad kompetentingos valdžios institucijos labai rimtai vertina tokį elgesį. Tai atrodo labai tinkama, atsižvelgiant į aiškų rėmimąsi prevencijos ir atsargumo principais šioje politikos srityje.

Bendros būtiniausios aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų sąvokų apibrėžimo ir sankcijų už juos taisyklės taip pat leistų valstybėms narėms naudoti veiksmingesnius tyrimo metodus ir sudarytų sąlygas veiksmingesniam bendradarbiavimui valstybėse narėse ir tarp valstybių narių. Tai buvo pripažinta labai svarbiu aspektu kovojant su neteisėta prekyba atliekomis ir laukiniais gyvūnais bei augalais (įskaitant neteisėtą prekybą mediena), atsižvelgiant į ryšį su vidaus rinka ir Sąjungos prekybos politika.

Turint omenyje galimai pražūtingą nusikaltimų aplinkai poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, svarbu, jog galimi pažeidėjai nemanytų, kad tam tikrose ES dalyse veikia švelnesnė ir mažiau veiksminga reguliavimo sistema. Baudžiamųjų sankcijų nustatymas už sunkiausius nusikaltimus aplinkai turės didesnį atgrasomąjį poveikį galimiems pažeidėjams. Taigi labai svarbu, kad baudžiamąsias sankcijas nustatytų visos valstybės narės, kad būtų užtikrintas veiksmingas Sąjungos aplinkos apsaugos politikos įgyvendinimas.

Dėl aplaidaus elgesio įtraukimo į nusikaltimų taikymo sritį svarbu pažymėti, kokiu mastu ES aplinkos taisyklės paremtos prevencinėmis ir atsargumo priemonėmis. Sutartyje (SESV 191 straipsnio 2 dalis) aiškiai numatyta, kad aplinkos politika grindžiama šiais principais. Vykdant veiklą, kuri savo pobūdžiu yra labai pavojinga dėl pavojingų medžiagų ir (arba) procesų naudojimo, yra svarbus aukšto lygio apdairumas. Tokiomis aplinkybėmis aplaidus elgesys gali turėti reikšmingą ir net katastrofišką poveikį, todėl būtina pabrėžti visuomenės poziciją, kad aplaidus elgesys turėtų būti laikomas pakankamai sunkiu, kad būtų kriminalizuotas. Baudžiamąja teise siekiama atgrasomojo poveikio, o aplaidumo įtraukimas turėtų savaime atgrasyti nuo bet kokio polinkio elgtis aplaidžiai, pavyzdžiui, siekiant gauti finansinės naudos per mažai investuojant arba apeinant reikalavimus.

Aplinkos srities *acquis* apima daug teisės aktų, pavyzdžiui, Pramoninių išmetamųjų teršalų direktyvą[14], Seveso direktyvą[15], REACH reglamentą[16] ir atliekų teisės aktus, kuriais daugiausia dėmesio skiriama užtikrinimui, kad pavojingai ar didelės rizikos veiklai ir medžiagoms būtų taikomos aukšto lygio techninės apsaugos priemonės.

Kalbant apie tam tikrų nusikaltimų dažnumą, organizuotas nusikalstamumas, deja, pripažįstamas kenkiančiu atliekų tvarkymui[17]. Atviro su laukine gyvūnija ir augalija susijusių draudimų nepaisymo problemos taip pat pripažįstamos jau ilgą laiką, kaip tai rodo Berno

---

14 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17–119).

15 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (tekstas svarbus EEE) (OL L 197, 2012 7 24, p. 1–37).

16 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

17 Europos Sąjungos sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimas (SOCTA), „A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime", Europolas, 2021, p. 54f.

konvencija[18], kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas darbui, susijusiam su kova su nusikaltimais laukinei gamtai. Todėl tokiomis aplinkybėmis ir dėl atitinkamo elgesio pobūdžio būtina į šią direktyvą įtraukti ir aplaidų elgesį.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas

2019–2020 m. Komisija atliko esamos direktyvos vertinimą (paskelbtas 2020 m. spalio mėn.), kuriame buvo padaryta išvada, kad direktyva neturėjo reikšmingo poveikio vietoje. Atliekant direktyvos *ex post* vertinimą buvo vadovautasi keturiais pagrindiniais vertinimo kriterijais: a) veiksmingumo (vertinimas, ar pasiekti direktyvos tikslai); b) efektyvumo (vertinimas, ar direktyvos buvimo ir įgyvendinimo nauda pateisina sąnaudas); c) suderinamumo (su kitais atitinkamais ES baudžiamosios ir aplinkos teisės aktais ir politika, taip pat su ES tarptautiniais įsipareigojimais) ir d) aktualumo (pirminių direktyvos tikslų aktualumas, atsižvelgiant į esamus ir būsimus poreikius). Atliekant vertinimą taip pat atsižvelgta į socialinį ir ekonominį poveikį įvairioms suinteresuotųjų šalių grupėms.

Atliekant vertinimą buvo nustatytos šešios pagrindinės problemos, dėl kurių direktyva stokoja praktinio veiksmingumo:

1. direktyvos taikymo sritis yra pasenusi ir sudėtingai apibrėžta, o tai kliudo veiksmingiems tyrimams, baudžiamajam persekiojimui ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui;

2. direktyvoje yra kelios neaiškios apibrėžtys, vartojamos aplinkai kenkiančioms nusikalstamoms veikoms apibūdinti, ir tai gali kliudyti veiksmingiems tyrimams, baudžiamajam persekiojimui ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui;

3. pagal esamą direktyvą sankcijų dydžiai nėra pakankamai veiksmingi ir atgrasantys visose valstybėse narėse;

4. nepakankamas vidaus ir tarpvalstybinis bendradarbiavimas ir koordinavimas tarp valstybių narių nusikaltimų aplinkai srityje kliudo veiksmingiems tyrimams ir baudžiamajam persekiojimui;

5. patikimų, tikslių ir išsamių statistinių duomenų apie nusikaltimų aplinkai bylas stoka valstybėse narėse neleidžia nacionaliniams politikos formuotojams ir specialistams stebėti jų priemonių veiksmingumo;

6. neveiksminga užkardymo grandinė: nusikaltimai aplinkai nėra veiksmingai prioritetizuojami, atskleidžiami, tiriami, dėl jų nėra vykdomas veiksmingas baudžiamasis persekiojimas ir už juos nėra veiksmingai baudžiama dėl neefektyvaus užkardymo grandinės veikimo. Visose valstybėse narėse visais užkardymo grandinės lygmenimis (tikrintojai, policija, prokuratūra ir baudžiamųjų bylų teismai) nustatyti vykdymo užtikrinimo trūkumai, įskaitant išteklių stoką, nepakankamą mokymą ir specializuotų žinių stoką, informuotumo ir prioritetizavimo stoką, taip pat silpną bendradarbiavimą ir dalijimąsi informacija.

Remdamasi vertinimo išvadomis, Europos Komisija nusprendė peržiūrėti direktyvą ir atliko poveikio vertinimą. Įvairūs poveikio vertinimo etapai (nuo problemų ir juos skatinančių veiksnių apibrėžimo iki potencialių politikos galimybių) buvo grindžiami vertinimo ataskaitos išvadomis.

[18] Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencija.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Komisija surengė rezultatyvias viešąsias ir tikslines konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, kad pasinaudotų išorės subjektų patirtimi ir suprastų susirūpinimą plačiajai visuomenei keliančius klausimus. Be to, ji siekė užtikrinti, kad persvarstant direktyvą svarstytinos galimybės atskleistų tinkamiausius būdus didinti jos veiksmingumą ir padėti specialistams dirbti vietoje. Buvo konsultuojamasi su kuo platesniu ratu subjektų, kad būtų gauti atitinkami duomenys, įrodymai ir informacija apie aktualius ir tikruosius skirtingų kategorijų suinteresuotųjų šalių poreikius dėl šešių pagrindinių tikslų:

- patikslinti ir atnaujinti Nusikaltimų aplinkai direktyvos taikymo sritį;
- patikslinti teisines sąvokas, vartojamas aplinkai kenkiančioms nusikalstamoms veikoms apibrėžti;
- pasirūpinti, kad būtų atgrasančios ir palyginamos sankcijų rūšys ir dydžiai;
- gerinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą;
- gerinti informacijos ir statistinių duomenų rinkimą ir sklaidą; ir
- gerinti užkardymo grandinės veikimą (mokymas, koordinavimas ir bendradarbiavimas, ištekliai, strateginis požiūris).

Konsultacijos buvo surengtos anksti ir per jas siekta sužinoti įvairių suinteresuotųjų šalių, pavyzdžiui, visuomenės narių, ekspertų, specialistų (policijos tarnybos, tikrintojai, prokurorai ir teisėjai), specialistų tinklų (IMPEL, ENPE, EUFJE, EnvirCrimeNet), valstybių narių viešosios valdžios institucijų (teisingumo ir aplinkos ministerijos), Europos agentūrų (Europolas ir Eurojustas), nevyriausybinių aplinkosaugos organizacijų (NVO), verslo organizacijų, pavienių įmonių ir mokslininkų nuomonę. Su visais šiais subjektais buvo konsultuojamasi dėl jų lūkesčių ir nerimą keliančių klausimų, susijusių su Nusikaltimų aplinkai direktyvos galimos peržiūros poreikiu ir turiniu.

Vykstant konsultacijų procesui, Komisija taikė įvairius metodus ir rengė įvairių formų konsultacijas. Tai buvo:

- konsultacijos dėl įžanginio poveikio vertinimo ir 12 savaičių viešos konsultacijos, kurių metu siekta sužinoti visų suinteresuotųjų šalių nuomonę;
- internetu surengti teminiai praktiniai seminarai ir ekspertų grupių susitikimai, įskaitant Aplinkosaugos reikalavimų laikymosi ir aplinkos valdymo forumo ir jo darbo grupės dėl baudimo už nusikaltimus aplinkai susitikimus. Siekiant pasirengti Komisijos iniciatyva surengtiems susitikimams iš anksto buvo išsiųsti specialūs klausimynai ir konsultacijoms skirti dokumentai;
- įvairios internetinės konferencijos, kuriose dalyvavusi Komisija pristatė savo šios srities darbą, iš kitų dalyvių buvo surinkta grįžtamoji informacija apie šešias pagrindines galimybes, o papildomi dalyviai pakviesti kaip ekspertai ir į viešas konsultacijas;
- Komisijos arba suinteresuotųjų subjektų iniciatyva surengti dvišaliai internetiniai susitikimai su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis;
- Europos agentūrų, specialistų, profesinių tinklų (pvz., IMPEL/ENPE/EUFJE ir EnviCrimeNet bendras pareiškimas, priimtas 2021 m. gegužės mėn. surengtoje konferencijoje, skirtoje kovai su nusikaltimais aplinkai ir NAD peržiūra), pramonės atstovų, valstybių narių viešosios valdžios institucijų, NVO, pilietinės visuomenės ir mokslo institucijų pozicijų ir analitiniai dokumentai.

Speciali konsultacijų veikla iš viso truko ilgiau kaip 6 mėnesius – nuo 2021 m. vasario iki liepos mėn.

Rengiant konsultacijas buvo siekiama vadovautis ta pačia logine seka kaip ir poveikio vertinime, pradedant nuo problemos apibrėžimo ir leidžiant laipsniškai suformuluoti potencialias galimybes ir jų poveikį:

- dauguma respondentų patvirtino poreikį atnaujinti Nusikaltimų aplinkai direktyvos taikymo sritį ir patikslinti teisines sąvokas;
- daugumoje NVO ir verslo asociacijų atsakymų buvo nurodytos aplinkos sritys ar konkretūs teisės aktai, kurių esama Nusikaltimų aplinkai direktyva neapima, bet kurių įtraukimą reikėtų apsvarstyti;
- dauguma respondentų manė esant tinkama įtraukti nuostatas dėl minimalaus didžiausių galimų sankcijų lygio ir atsakomybę sunkinančių aplinkybių. Kai kuriais atvejais buvo manoma esant naudinga įtraukti nuostatą dėl konfiskavimo, kartu su teisės aktais dėl juridinių asmenų atsakomybės;
- kai kurie subjektai nurodė, kad valstybės narės turėtų geriau rinkti ir perduoti informaciją. Buvo išreikštas susirūpinimas, kad tam reikės sudėtingų IT pritaikymų, o tai yra sudėtingas ir ilgas procesas, dėl kurio teisėsaugos institucijoms, prokuratūrai ir teismams tektų didelė administracinė našta;
- dauguma suinteresuotųjų šalių patvirtino didelį poreikį gerinti praktinį užkardymo grandinės veiksmingumą ir poreikį priimti nuostatas dėl mokymo, išteklių, bendradarbiavimo ir koordinavimo, taip pat strateginio požiūrio į kovą su nusikaltimais aplinkai.

Komisija, spręsdama, kurioms galimybėms teikti pirmenybę, atsižvelgė į visus atsakymus. Daugiau informacijos apie konsultacijas galima rasti poveikio vertinimo prieduose (7 ir 8 priedai).

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siekdama užtikrinti, kad būtų prieinami jos atliekamam poveikio vertinimui reikalingi įrodymai, Komisija rėmėsi plataus spektro ekspertinėmis žiniomis. Ekspertų nuomones, į kurias atsižvelgta, galima suskirstyti į dvi pagrindines kategorijas: pažangiausiais metodais grindžiami tyrimai vertinama tema ir konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis.

Pirma, Komisija 2019–2020 m. įvertino esamą direktyvą ir 2020 m. spalio mėn. paskelbė savo išvadas. Vertinimas padėjo Komisijai suprasti esamų teisės aktų privalumus ir trūkumus. Taip buvo nutiestas kelias direktyvos peržiūrai, nes vertinimas aiškiai parodė, kad esami teisės aktai turi tik nedidelį poveikį vietoje. Atlikusi vertinimą, Komisija užsakė tyrimą poveikio vertinimui patvirtinti; tyrimas buvo atliekamas 2021 m. balandžio–spalio mėn. Jo tikslas buvo įvertinti skirtingų galimybių poveikį, daugiausia jų finansinį ir ekonominį poveikį.

Komisija atliko ne tik du tyrimus, bet ir išsamiai peržiūrėjo esamą literatūrą tiriama tema. Tai atspindi daug poveikio vertinime pateiktų nuorodų. Be to, buvo analizuojama daug suinteresuotųjų šalių, pvz., Eurojusto, Europolo, profesinių tinklų, specialistų, valstybių narių, NVO ir įmonių rašytinių pareiškimų. Atliekant antrinius tyrimus taip pat buvo peržiūrėtos Europos Parlamento pozicijos, pavyzdžiui, Teisės reikalų komiteto pranešimas dėl bendrovių atsakomybės už žalą aplinkai (2020/2027(INI). Taip pat buvo atsižvelgta į darbo grupių, pavyzdžiui, 2021 m. birželio 15 d. Europos Tarybos aplinkos ir baudžiamosios teisės darbo grupės 2-ajam susitikimui parengtą šalių tyrimą.

Taip pat buvo atidžiai apsvarstytas atitinkamas pagrindinių Europos aplinkos apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimo tinklų (IMPEL, EnviCrimeNet, ENPE, EUFJE) darbas.

Dar atsižvelgta į Tarybos kovos su nusikaltimais aplinkai tarpusavio vertinimų aštuntojo raundo rezultatus.

- **Poveikio vertinimas**

Šis pasiūlymas dėl teisės akto pagrįstas poveikio vertinimu. 2021 m. spalio 1 d. Reglamentavimo patikros valdyba (RPV) pateikė teigiamą nuomonę su išlygomis. Poveikio vertinimo I priede paaiškinama, kaip buvo atsižvelgta į RPV pastabas.

Vertinimas parodė, kad direktyva nustatyta bendra ES sistema, apimanti pagrindinius nusikaltimus aplinkai, tačiau ji neturėjo didelio praktinio poveikio;

Ji neturėjo poveikio apkaltinamųjų nuosprendžių skaičiui ar paskirtų sankcijų dydžiui valstybėse narėse. Atliekant vertinimą buvo nustatytos toliau nurodytos konkrečios pagrindinės problemos:

1. NAD taikymo sritis (apibrėžta dviejuose NAD prieduose ir NAD 3 straipsnyje pateiktu pažeidimų sąrašu) yra pasenusi ir apibrėžta sudėtingai, o tai kliudo veiksmingiems tyrimams, baudžiamajam persekiojimui ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui;
2. sąvoka „nusikaltimas aplinkai“ apibrėžta neaiškiai ir tai kliudo veiksmingiems tyrimams, baudžiamajam persekiojimui ir bendradarbiavimui tarp valstybių narių ir valstybėse narėse;
3. sankcijų dydžiai nėra veiksmingi ir atgrasantys visose valstybėse narėse;
4. tarpvalstybinis bendradarbiavimas pernelyg ribotas;
5. politikos formuotojai ir specialistai nėra pakankamai informuoti apie nusikaltimų aplinkai pobūdį ir mastą ir teisėsaugos priemonių veiksmingumą dėl riboto statistinių duomenų rinkimo, tvarkymo ir dalijimosi jais;
6. kovos su nusikaltimais aplinkai užkardymo grandinė, be kita ko, yra neveiksminga dėl mokymų ir specializacijos stokos, taip pat nepakankamo koordinavimo ir bendradarbiavimo skirtingais aplinkos teisės vykdymo užtikrinimo lygmenimis.

Komisija suformulavo kelias su teisėkūra susijusias ir nesusijusias politikos galimybes. Iš anksto apsvarstytos ir atmestos galimybės buvo: panaikinti direktyvą arba spręsti nustatytas problemas tik neprivalomomis priemonėmis, pavyzdžiui ES sąvokų apibrėžčių aiškinimo ir sankcijų dydžio gairėmis.

Remiantis vertinimu, vienintelė tinkama galimybė konkretiems nustatytiems tikslams pasiekti yra direktyvos peržiūra. Tai nereikštų, kad nereikėtų papildomų su teisėkūra nesusijusių priemonių (toliau – pagrindinė galimybė). Svarstant pagrindinę politikos galimybę buvo nustatytos ir išsamiai poveikio vertinime įvertintos toliau nurodytos papildomos galimybės (toliau – galimybės), siekiant atsižvelgti į kiekvieną konkretų tikslą:

1 tikslas. Gerinti tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą, atnaujinant direktyvos taikymo sritį ir nustatant įmanomą įgyvendinti mechanizmą, kad direktyva būtų atnaujinama atsižvelgiant į Europos žaliąjį kursą.

- 1a galimybė. Atnaujinti prieduose išvardytų esamų teisės aktų sąrašą, į 3 straipsnį įtraukti naujas atitinkamas nusikaltimų kategorijas ir numatyti komiteto procedūrą priedui atnaujinti.

- 1b galimybė. Pateikti bendro pobūdžio nuorodas į aktualius konkretiems sektoriams taikomus teisės aktus ir pašalinti priedus; atnaujinti nusikaltimo aplinkai sąvokos apibrėžtį 3 straipsnyje ir įtraukti naujas reikiamas nusikaltimų kategorijas.
- 1c galimybė. Apibrėžti nusikaltimų aplinkai sąvoką direktyvoje, nereikalaujant, kad būtų pažeisti atitinkami sektoriniai ES teisės aktai.

Pageidautina galimybė yra 1b, nes atsiranda daugiau teisinio aiškumo dėl to, kokie sektorinių teisės aktų pažeidimai laikomi nusikaltimais aplinkai. Ateityje Europos teisės aktų leidėjas turėtų atnaujinti direktyvą (panašiai, kaip yra dabar), nes paprastesnis (komiteto procedūros) mechanizmas netaikytinas svarbiausioms direktyvos sudedamosioms dalims. Nusikaltimo aplinkai sąvokos apibrėžtis yra esminė sudedamoji direktyvos dalis. 3 straipsnyje nurodyti nusikaltimai būtų apibrėžiami pateikiant nuorodas į išplėstą sąvokos „neteisėtas“ apibrėžtį, be to, būtų pateikiamas atnaujintas nusikaltimų kategorijų sąrašas, grindžiamas sunkiais esamų aplinkos teisės aktų pažeidimais.

2 tikslas. Gerinti tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumą, patikslinant arba pašalinant neaiškias sąvokas, vartojamas apibrėžiant nusikaltimus aplinkai.

- 2a galimybė. Tiksliau apibrėžti neaiškias direktyvos sąvokas (pvz., sąvoką „didelė žala“).
- 2b galimybė. Pašalinti neaiškias sąvokas, pavyzdžiui, sąvoką „didelė žala“, įskaitant rizikingo elgesio kriminalizavimą (pavojaus sukėlimo pripažinimas nusikaltimu).
- 2c galimybė. 2a ir 2b galimybių derinys.

Pageidautina galimybė yra 2c, nes aiškumo sumetimais teisės aktų leidėjas turėtų pačioje direktyvoje patikslinti (2a galimybė) nurodytas neaiškias sąvokų apibrėžtis ir įtraukti daugiau pažeidimų remdamasis grėsmės sąvoka, nes tai labai svarbu tais atvejais, kai sukeliama didelė žala, kuri gali būti įrodyta bylose dėl nusikaltimų aplinkai Pavojaus sukėlimo nusikaltimai apimtų atvejus, kai teisės aktų leidėjas nusprendžia, kad dėl sektorinių taisyklių pažeidimo aplinkai kiltų netoleruotina grėsmė.

3 tikslas. Užtikrinti veiksmingų, atgrasančių ir proporcingų sankcijų už nusikaltimus aplinkai rūšis ir dydžius.

- 3a galimybė. Nustatyti minimalius ir maksimalius sankcijų dydžius.
- 3b galimybė. 3a galimybė, pridedant atsakomybę sunkinančias aplinkybes ir papildomas sankcijas.
- 3c galimybė. 3b galimybė, pridedant įpareigojimą susieti baudų dydį su juridinio asmens finansine padėtimi ir (arba) neteisėtu pelnu.

Pageidautina 3c galimybė, nes visomis priemonėmis sprendžiami skirtingi veiksmingo baudimo aspektai, kurie vienas kitą sustiprina.

4 tikslas. Skatinti tarpvalstybinius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą.

Nuostatų, kuriomis tiesiogiai skatinamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, pavyzdžiui, suderintos veiksmingos tyrimo priemonės, rinkinys, įpareigojimas bendradarbiauti per Europolą, Eurojustą ir OLAF, ir jurisdikcijos taisyklės.

5 tikslas. Gerinti informacija pagrįstų sprendimų dėl nusikaltimų aplinkai priėmimą, gerinant statistinių duomenų surinkimą ir pateikimą.

- 5a galimybė. Įpareigoti valstybes nares rinkti statistinius duomenis, susijusius su nusikaltimais aplinkai, ir reguliariai teikti juos Komisijai.
- 5b galimybė. 5a galimybė ir įpareigojimas valstybėms narėms rinkti ir teikti statistinius duomenis pagal suderintus bendruosius standartus.

Pirmenybė teikiama 5b galimybei.

6 tikslas. Gerinti nacionalinių užkardymo grandinių veikimo veiksmingumą siekiant skatinti atskleidimą, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir baudimą.

Įpareigojimų, skirtų praktiniam įgyvendinimui skatinti, rinkinys, pavyzdžiui, tikslinių ir reguliarių mokymų rengimas visais užkardymo grandinės lygmenimis, visa apimančios nacionalinės nusikaltimų aplinkai strategijos ir sąmoningumo ugdymo priemonės.

Pageidautinas rinkinys

Pagal 1 tikslą tikėtina, kad pašalinus priedus ir vietoj to patikslinus nusikaltimų aplinkai sąvokos apibrėžtį 3 straipsnyje, taip pat įtraukus naujas nusikaltimų aplinkai kategorijas į tą patį straipsnį, pagerės nusikaltimų aplinkai tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumas, ypač kalbant apie tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Vis dėlto ateityje direktyvą taip pat reikės reguliariai atnaujinti taikant teisėkūros procedūrą, jeigu į direktyvos taikymo sritį būtų ketinama įtraukti naujas nusikaltimų aplinkai sritis. Paprastesnio būdo tai padaryti nėra, nes nusikaltimų aplinkai kategorijų apibrėžtys yra esminė direktyvos sudedamoji dalis, ir tam reikalingas Europos teisės aktų leidėjo sprendimas.

Pagal 2 tikslą pavojaus sukėlimo nusikaltimai ir nusikaltimai, kurių atveju reikalaujama žalos sukėlimo, yra būtini siekiant veiksmingai reaguoti į nusikaltimus aplinkai. Esama direktyva grindžiama šių dviejų nusikaltimo sąvokos apibrėžčių deriniu. Pagal pasiūlymą reikėtų įtraukti naujas pavojaus sukėlimo nusikaltimų kategorijas ir tiksliau nurodyti, koks elgesys kriminalizuojamas; taip pat reikės įtraukti informaciją, kuri leistų nustatyti, kas gali būti laikoma žala aplinkai.

Tiksliau apibrėžus neaiškias sąvokas, pavyzdžiu, sąvokas „didelė žala“ ir „nedidelis arba didelis kiekis“, direktyva taptų aiškesnė. Skiriant daugiau dėmesio pavojaus sukėlimo nusikaltimams ir rizikingam elgesiui bus galima veiksmingiau bausti tais atvejais, kai sunku nustatyti faktinę žalą arba kai žala nekyla. Taigi taikant abi galimybes kartu gali padidėti nusikaltimų aplinkai tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumas.

Pagal 3 tikslą priemonių dėl sankcijų rinkinys (3c galimybė – minimalios ir maksimalios sankcijos, atsakomybę sunkinančios aplinkybės, papildomos sankcijos, baudų dydžio priklausymas nuo pažeidėjo neteisėto pelno ir finansinės padėties) padidins sankcijų veiksmingumą, proporcingumą, atgrasomąjį pobūdį ir suvienodins jų dydžius visoje ES, taip pat ir praktiškai. Be to, nustačius minimalius ir maksimalius laisvės atėmimo bausmių dydžius teisėsaugos specialistai įgys galimybę taikyti tyrimo priemones, kurios prieinamos tik jei yra padaromi nusikaltimai, už kuriuos baudžiama nustatyto minimalaus ir maksimalaus dydžio sankcijomis. Dėl to tyrimai taps veiksmingesni ir bus supaprastintas tarpvalstybinis bendradarbiavimas.

4 tikslo priemonėmis (tyrimo priemonių derinimas, pareiga bendradarbiauti per ES agentūras, nacionalinių informacijos centrų steigimas) bus tiesiogiai skatinamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas, šios priemonės papildys ir sustiprins viena kitą, padidės tyrimų veiksmingumas, nes daug nusikaltimų aplinkai bylų gali būti sėkmingai tiriamos tik tarpvalstybiniu mastu.

Pasirinkus pagal 5 tikslą pageidautiną galimybę bus bendrai apibrėžtas būtiniausias duomenų apie nusikaltimų aplinkai procedūras standartas ir renkami visoje ES palyginami statistiniai duomenys.

Pagal 6 tikslą siūlomų priemonių rinkinys (mokymas ir (arba) specializacija, bendradarbiavimo ir koordinavimo reikalavimai, sąmoningumo ugdymas, nacionalinės strategijos) turės teigiamą įtaką veiksmingumui vietoje visais užkardymo grandinės lygmenimis (tikrintojai, policija, prokuratūra, baudžiamųjų bylų teisėjai).

Kadangi direktyvą būtina tobulinti visose šešiose probleminėse srityse, pagal kiekvieną tikslą pageidautinų galimybių derinys turėtų sudaryti geriausią bendrą rinkinį. Pageidautinos galimybės, taikant jas kartu, gali turėti suminį poveikį, kuris viršytų tai, kas galėtų būti pasiekta taikant pageidautinas galimybes pavieniui.

Tarpvalstybinis bendradarbiavimas bus skatinamas ne tik 4 tikslo priemonėmis, bet ir išplečiant direktyvos taikymo sritį, kad toks bendradarbiavimas būtų įmanomas daugiau aplinkos sričių. Pagal 2 tikslą tiksliau apibrėžtus nusikaltimų aplinkai sąvoką sumažės skirtingo suvokimo valstybėse narėse, nes iki šiol skirtingas suvokimas kliudė bendradarbiavimui ar netgi lėmė jo pabaigą. Apibrėžus maksimalius sankcijų dydžius būtų užtikrintos ne tik labiau atgrasančios sankcijos, bet sudarytos galimybės taikyti veiksmingas tarpvalstybines tyrimo priemones, numatytas teisėkūros procedūra priimtuose aktuose, kurie gali būti taikomi tik esant tam tikro dydžio sankcijoms, numatytoms konkrečiai nusikaltimų kategorijai. Pagal 6 tikslą geresnis mokymas ir specializacija pagal panašius standartus valstybėse narėse taip pat tiesiogiai palengvins tarpvalstybinį bendradarbiavimą.

Teisėsaugos specialistų gebėjimas geriau numatyti tikimybę laimėti bylą ir tuo remiantis patraukti baudžiamojon atsakomybėn daugiau asmenų sustiprėja tiksliau apibrėžus nusikaltimų aplinkai sąvokas (2 tikslas) ir gerinant mokymus bei specializaciją pagal 6 tikslą. Geresnis tarpvalstybinis bendradarbiavimas (4 tikslas) ir labiau atgrasančios rūšies ir dydžio sankcijos (3 tikslas) yra papildomi veiksniai, kurie galėtų supaprastinti sprendimą investuoti išteklius, reikalingus imtis veiksmų bylose dėl nusikaltimų aplinkai.

Nusikaltimų aplinkai tyrimų veiksmingumas ir atgrasomasis pobūdis bus pasiektas ne tik tinkamiau baudžiant pagal 3 tikslo pageidautiną galimybę. Veiksmingesni tyrimai dėl pirmiau apibūdinto 1, 2, 4 ir 6 tikslų pageidautinų galimybių suminio poveikio taip pat prisidės prie baudžiamojo teisingumo sistemos, kuria atgrasoma nuo nusikaltimų aplinkai.

Taip pageidautinos galimybės ne tik geriausiai padeda siekti atitinkamų tikslų, bet ir stiprina bendrą direktyvos veiksmingumą, kuris būtų mažesnis siekiant kiekvieno konkretaus tikslo atskirai.

Kam direktyva daromas poveikis?

Valstybėms narėms ir valdžios institucijoms

Tikimasi, kad nuostatomis dėl NAD įgyvendinimo bus didinamas užkardymo grandinės veiksmingumas ir užtikrinamas kovos su nusikaltimais aplinkai pastangų palyginamumas visoje ES. Dėl jų valstybių narių aplinkos, teisėsaugos ir teismų institucijos gali patirti tam tikrų vienkartinių ir nuolatinių išlaidų. Vis dėlto jas reikšmingai nusvers vidutinės trukmės ir ilgalaikė nauda. Nacionalinės valdžios institucijoms reikės parūpinti papildomų žmogiškųjų ir materialinių išteklių (daugiausia policijos ir prokuratūros tarnybose, nes tai institucijos, dažniausiai atsakingos už nusikaltimų aplinkai tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą). Be to, valstybėms narėms nustatytas įpareigojimas rinkti ir pateikti statistinius duomenis pagal naujus, labiau suderintus standartus galėtų lemti papildomą administracinę naštą: esamas sistemas gali tekti pritaikyti atvejų registravimui, be to, prieš perduodant ES, šiuos statistinius duomenis reikės apdoroti nacionaliniu lygmeniu. Visoms valstybėms narėms tektų rengti

papildomus mokymus atitinkamiems užkardymo grandinės specialistams, atsižvelgiant į pakeistą direktyvos tekstą ir papildomą personalą. Reikalingi ištekliai priklauso nuo to, kiek valstybės narės jau dabar rengia reguliarius mokymus nusikaltimų aplinkai tema. Galiausiai yra tam tikrų papildomų išlaidų, susijusių su nacionalinių informacijos centrų steigimu ir kovos su nusikaltimais aplinkai nacionalinių strategijų rengimu.

ES įmonės

ES įmonės nepatirs tiesioginių išlaidų, susijusių su direktyva; jų reikalavimų laikymosi išlaidas lemia administracinė aplinkos teisė. Veiksmingesnis teisėsaugos darbas nusikaltimų aplinkai srityje apsaugotų teisėtai veikiančias įmones nuo nesąžiningos konkurencijos, kurią kelia neteisėta verslo veikla. Be to, žala konkrečios pramonės šakos reputacijai (pvz., atliekų tvarkymas, cheminių medžiagų gamyba), kuriai neteisėta veikla turi poveikį, būtų sumažinta, o reikalavimų besilaikančios įmonės gautų papildomos naudos. Kadangi nusikaltimai aplinkai ir toliau bus siejami su administracinės teisės pažeidimais, mažai rizikos, kad įmonės galėtų būti nubaustos už aplinkai kenksmingą veiklą, kuri yra leidžiama pagal administracinę teisę, išskyrus direktyvoje nurodytas konkrečias ir aiškiai apibrėžtas situacijas.

MVĮ

MVĮ gali patirti šiek tiek didesnį spaudimą dėl mažesnių galimybių mokėti baudas ir (arba) pasitelkti teisės specialistus ir vykdyti išsamaus patikrinimo veiklą. Galimybė greta kitų nusikaltimo aplinkybių susieti baudas su įmonės finansine padėtimi, galėtų sumažinti MVĮ pažeidžiamumą tokioms baudoms.

ES piliečiai

Tikimasi, kad veiksmingesnis aplinkos klausimus reglamentuojančių baudžiamosios teisės aktų vykdymo užtikrinimas turės teigiamą poveikį plačiajai visuomenei. Dėl aplinkos apsaugos bus ne tik pagerinta gyvenimo kokybė, bet ir sumažės nusikalstamų veikų, o tai padės gerinti valdymą, sumažins korupciją ir didelių organizuotų nusikalstamų grupuočių keliamas grėsmes.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Atliekant šį poveikio vertinimą nenustatyta jokių galimybių supaprastinti direktyvą ar sumažinti nereikalingas sąnaudas.

Direktyva kaip baudžiamosios teisės aktas nesukelia jokių papildomų išlaidų piliečiams, įmonėms ir MVĮ. Tai buvo patvirtinta per konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis.

Pasiūlyme bus numatytos kelios papildomos nuostatos, kurių tikslas – patikslinti esamą labai bendro pobūdžio direktyvą, jos taikymo sritį, tiksliau apibrėžti nusikaltimų sąvokas, taip pat užtikrinti bausmių veiksmingumą, proporcingumą ir atgrasomąjį pobūdį. Dėl to valstybių narių valdžios institucijoms taps lengviau praktiškai įgyvendinti direktyvą, taip užtikrinant geresnį jos tikslų pasiekimą.

Pasiūlyme taip pat yra naujų nuostatų, pagal kurias valstybių narių reikalaujama imtis konkrečių priemonių, kuriomis bus užtikrintas veiksmingas praktinis direktyvos įgyvendinimas (mokymo priemonės, sąmoningumo ugdymo priemonės, tarpvalstybinio bendradarbiavimo stiprinimo priemonės, būtinų išteklių suteikimo priemonės ir kt.). Nors atrodo, kad tai yra nauji įpareigojimai, dėl kurių valstybės narės patirs išlaidų, nagrinėjamomis nuostatomis iš tikrųjų tik aiškiai nustatoma tai, kas bet kuriuo atveju yra valstybių narių pareiga. Valstybės narės privalo ne tik perkelti direktyvą į nacionalinę teisę, bet ir imtis būtinų praktinių įgyvendinimo priemonių. Vertinimas parodė, kad praktinis įgyvendinimas turi trūkumų visose valstybėse narėse ir visais užkardymo grandinės lygmenimis. Todėl direktyvoje būtina nustatyti prievoles, kad būtų užtikrinta, jog valstybės

narės vykdytų reikalavimus. Pasiūlyme reikalaujamos įgyvendinimo priemonės yra tokios, kurias specialistai nurodė kaip tinkamiausias, kad jie galėtų užtikrinti nacionalinių nuostatų, kurioms direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, įgyvendinimą. Būtent mokymai buvo nurodyti kaip esminis poreikis, skirtas gerinti teisėsaugos darbą, susijusį su nusikaltimais aplinkai.

- **Pagrindinės teisės**

Tikėtina, kad direktyva turės teigiamą poveikį aplinkos apsaugos lygiui, kuris reglamentuojamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 37 straipsnyje. Aplinkos gerinimas padės gerinti piliečių fizinę gerovę (sveikatą) – tai apima žmogaus orumas. Vadinasi, ji taip pat turės teigiamą įtaką teisei į gyvybę (Chartijos 2 straipsnis), teisei į kūno neliečiamumą (3 straipsnis), vaikų globai ir gerovei (24 straipsnis), teisei į sveikas darbo sąlygas (31 straipsnis) ir teisei į prevencinę ir kitokią sveikatos priežiūrą (35 straipsnis).

Ši direktyva, kaip baudžiamosios teisės aktas, turės būti perkelta į nacionalinę teisę, laikantis pagrindinių teisių ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) principų, kaip pripažįstama ESS. Kalbant konkrečiai, ji turėtų būti perkelta į nacionalinę teisę ir taikoma deramai gerbiant teisę į asmens duomenų apsaugą (Chartijos 8 straipsnis), laisvę užsiimti verslu (16 straipsnis), nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą (48 straipsnis), teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principą (49 straipsnis) ir teisę nebūti du kartus teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką (50 straipsnis). Įgyvendindamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų paisoma įtariamųjų ar kaltinamųjų baudžiamojoje byloje procesinių teisių. Šioje direktyvoje numatytos prievolės neturi poveikio valstybių narių įsipareigojimams pagal ES teisę dėl procesinių teisių baudžiamojoje byloje.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Esamas pasiūlymas neturi reikšmingo poveikio valstybių narių ir Komisijos biudžetui. Konkreti informacija apie finansinį poveikį Komisijai pateikiama finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje, pridėtoje prie šio teisės aktų rinkinio.

Komisijai tenka dviejų rūšių išlaidos: vienkartinės ir pasikartojančios. Finansinis poveikis Komisijai pirmiausia siejamas su penktuoju peržiūros tikslu: gerinti statistinių duomenų apie nusikaltimus aplinkai rinkimą ir pateikimą. Komisijos išlaidos siekiant šio tikslo 2025 m. yra 155 000 EUR. Visą šią išlaidų sumą sudaro trijų rūšių išlaidos. Pirma, būtiniausių standartų apibrėžimas kainuos 110 000 EUR ir tai yra vienkartinės išlaidos, kurios būtų patirtos 2025 m. Kitos išlaidos susijusios su standartų išlaikymu ir tai yra metinės pasikartojančios 16 000 EUR išlaidos. Paskutinės išlaidos, susijusios su šiuo tikslu, yra kas dvejus metus teikiama Komisijos ataskaita dėl valstybių narių duomenų, ir dėl to taip pat būtų kasmet patiriamos pasikartojančios 25 000 EUR išlaidos.

Be šių išlaidų, siejamų su penktuoju persvarstymo tikslu, Komisijai taip pat reikės pasirūpinti kitomis vienkartinėmis išlaidomis, susijusiomis su jos ataskaitų teikimo įsipareigojimais. Pasiūlyme dėl teisės akto nurodyta, kad Komisijai reikės pateikti dvi ataskaitas. Pirmoji ataskaita yra dėl to, kaip valstybės narės perkelia direktyvą į nacionalinę teisę, ir ji kainuos 405 000 EUR (šias išlaidas sudarys subjekto, kuris parengtų tyrimą, samdymo išlaidos, t. y. 350 000 EUR, ir Komisijos personalo, kuris peržiūrėtų tyrimą, išlaidos, t. y. 54 600 EUR). Antroji ataskaita, kurią Komisija turės pateikti, yra tyrimas, kuriame bus analizuojamas direktyvos veiksmingumas, remiantis tam tikrais rodikliais. Šis tyrimas, kuris bus atliktas pasibaigus dabartinei DFP, kainuos 420 000 EUR.

Taigi Komisijos išlaidos 2025 m. iš viso sudarys 560 000 EUR, o pasikartojančios metinės išlaidos, susijusios su direktyva, būtų 45 000 EUR. Šis vertinimas neapima direktyvos veiksmingumo ataskaitos išlaidų, kurios būtų patirtos pasibaigus dabartinei DFP.

Direktyvos finansinis poveikis valstybėms narėms siejamas su trimis jos peržiūros tikslais: veiksmingo bendradarbiavimo ir koordinavimo gerinimo tarp valstybių narių (4 tikslas), statistinių duomenų apie nusikaltimus aplinkai rinkimo ir teikimo gerinimo (5 tikslas) ir veiksmingo užkardymo grandinės veikimo gerinimo (6 tikslas).

Dėl 4 tikslo pažymėtina, kad visoms valstybės narėms tektų dvejopos išlaidos: dėl tyrimo priemonių ir nacionalinių informacijos centrų steigimo. Dėl tyrimo priemonių reikėtų pabrėžti, kad nebuvo duomenų, kurie leistų preliminariai įvertinti išlaidas. Vis dėlto nacionalinių informacijos centrų įsteigimo išlaidos visoms valstybėms narėms sudarys 475 600–792 700 EUR, atsižvelgiant į tai, kokią galimybę valstybės narės pasirinks.

Dėl 5 tikslo reikėtų pažymėti, kad galima nustatyti kelių rūšių išlaidas, kurias patirtų valstybės narės. Dviejų rūšių išlaidos yra vienkartinės: nacionalinės koordinavimo procedūros parengimo išlaidos, kurios būtų 146 200 EUR visoms valstybėms narėms, ir būtiniausių standartų apibrėžimo išlaidos (tai kainuotų 280 000 EUR). Dviejų rūšių išlaidos, siejamos su 5 tikslu, yra ne vienkartinės, o pasikartojančios. Pirma, valstybėms narėms teks išlaikyti standartus, ir visoms valstybėms narėms tai turėtų kainuoti 35 000 EUR. Koordinavimas, duomenų rinkimas ir pateikimas visoms valstybėms narėms kainuos 220 000 EUR. Tai reiškia, kad bendra valstybių narių išlaidų suma, siejama su 5 tikslu, sudarys apie 683 000 EUR.

Dėl 6 tikslo pažymėtina, kad valstybėms narėms tektų patirti kelių rūšių išlaidas: mokymų, visuomenės sąmoningumo ugdymo, nacionalinių strategijų parengimo ir įgyvendinimo ir papildomo personalo išlaidas. Kadangi mokymai yra viena iš svarbiausių direktyvos palaikymo priemonių, skaičiuojama, kad visoms valstybėms narėms mokymai kainuos 7 800 000 EUR. Išlaidos, susijusios su nacionalinėmis strategijomis, turėtų būti padalytos į vienkartines ir pasikartojančias išlaidas. Nacionalinių strategijų parengimas ir pirmasis įgyvendinimas visoms valstybėms narėms kainuos 864 000 EUR. Užbaigus šią pirmąją dalį, valstybės narės patirs pasikartojančias išlaidas, kurios, skaičiuojama, bus 325 000 EUR visoms valstybėms narėms. Galiausiai apskaičiuota, kad papildomas personalas, susijęs su direktyva, visoms valstybėms narėms kainuos 4 mln. EUR. Taigi visos išlaidos pagal 6 tikslą visoms valstybėms narėms sudarys apie 13 mln. EUR.

Šias išlaidas reikėtų įvertinti atsižvelgiant į tai, kiek žalos patiriama dėl nusikaltimų aplinkai. Pagal UNEP ir Interpolo skaičiavimus, paskelbtus 2016 m. birželio mėn., dėl nusikaltimų aplinkai kasmet patiriama 91–258 mlrd. JAV dolerių žala.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsena, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pasiūlymu siekiama ištaisyti esamos direktyvos trūkumus, todėl jame nustatomos įvairios įgyvendinimo, stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo priemonės.

Pirma, įsigaliojus direktyvai būtiniausius statistinių duomenų apie nusikaltimus aplinkai rinkimo ir pateikimo standartus reikės nustatyti įgyvendinimo aktu. Praėjus ne daugiau kaip metams nuo direktyvos įsigaliojimo valstybės narės turės parengti nacionalinę kovos su nusikaltimais aplinkai strategiją ir direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę veiksmų planą. Taip Komisija galės įvertinti ir tai, kaip valstybės narės perkėlė peržiūrėtą direktyvą į nacionalinę teisę, ir jų įsipareigojimą veiksmingiau kovoti su nusikaltimais aplinkai.

Įgyvendinimo planas ir vertinimo bei ataskaitų teikimo tvarka bus taikoma ir po direktyvos įsigaliojimo. Valstybės narės turės 18 mėnesių po direktyvos įsigaliojimo perkelti ją į nacionalinę teisę. Per dvejus metus nuo šio perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos Komisija turės parengti ataskaitą dėl to, kaip valstybės narės perkėlė direktyvą. Praėjus penkeriems metams nuo perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigos Komisija turi pateikti direktyvos veiksmingumo tyrimą, kad įvertintų jos teikiamą pridėtinę vertę. Be šių stebėsenos procedūrų, valstybės narės kas dvejus metus turi pateikti ataskaitą, kurioje būtų pateikta informacija, susijusi su direktyva, pavyzdžiui, jų nacionalinė strategija arba jų koordinavimo ir bendradarbiavimo priemonės. Remdamasi valstybių narių perduotais duomenimis, Komisija taip pat parengs statistines nusikaltimų aplinkai ataskaitas.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnis. Dalykas

Šioje nuostatoje nustatomas direktyvos tikslas ir konkrečiai – jos siekis palaikyti aplinkos apsaugą, apibrėžiant nusikalstamas veikas ir sankcijas.

2 straipsnis. Sąvokų apibrėžtys

Šioje nuostatoje pateikiamos direktyvoje vartojamų sąvokų apibrėžtys, įskaitant patikslintą neteisėtumo sąvokos apibrėžtį apibrėžiant aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas.

3 straipsnis. Pažeidimai

Šioje nuostatoje apibūdinamos nusikalstamos veikos, kurioms taikoma ši direktyva. Kai kurie nusikaltimai perkelti iš esamos direktyvos, kai kurie iš dalies pakeisti ir patikslinti, o kai kurie numatyti nauji. Be to, apibrėžiant nusikaltimus vartojamos sąvokos patikslinamos, nurodant aspektus, į kuriuos reikia atsižvelgti tiriant nusikaltimus, vykdant baudžiamąjį persekiojimą ir teismams priimant sprendimus dėl jų: konkrečiai kalbama apie tokias sąvokas kaip „didelė žala“, „tikėtina“ žala ir „nedidelis kiekis“.

4 straipsnis. Kurstymas, bendrininkavimas ir pasikėsinimas

4 straipsnyje kriminalizuojamas kurstymas, bendrininkavimas ir pasikėsinimas daryti 3 straipsnio 1 dalyje nurodytas nusikalstamas veikas. Be to, kriminalizuojamas pasikėsinimas daryti tam tikras nusikalstamas veikas, išvardytas 4 straipsnyje.

5 straipsnis. Fiziniams asmenims taikomos sankcijos

Šiame straipsnyje numatyti būtiniausi standartai, skirti užtikrinti, kad už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis baudžiamosiomis sankcijomis. Be to, pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų konkretaus dydžio ir konkrečių rūšių sankcijas už aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas. Siūlomas skirstymas į kategorijas atspindi nusikaltimų sunkumą. Pavyzdžiui, 2 dalyje nurodyta, kad už 3 straipsnyje nurodytus nusikaltimus turėtų būti baudžiama maksimalia bent 10 metų laisvės atėmimo bausme, jeigu dėl jų miršta arba sunkiai sužalojamas ar gali mirti arba būti sunkiai sužalotas žmogus.

5 dalyje siekiama, jog valstybės narės imtųsi priemonių užtikrinti, kad už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų galima skirti papildomas sankcijas, ir priemonių, kad būtų galima tikslingai reaguoti į skirtingų rūšių nusikalstamą elgesį.

6 straipsnis. Juridinių asmenų atsakomybė

Šiame straipsnyje nustatyti įpareigojimai, skirti užtikrinti juridinių asmenų atsakomybę už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus, jeigu šie nusikaltimai padaryti jų naudai. Šiame straipsnyje taip pat numatyta, jog valstybės narės turėtų užtikrinti, kad juridiniai asmenys

galėtų būti laikomi atsakingi už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus, padarytus juridinio asmens naudai. Be to, juridinio asmens atsakomybė turėtų apimti fiziniams asmenims iškeltas baudžiamąsias bylas.

7 straipsnis. Sankcijos juridiniams asmenims

Šiame straipsnyje sankcijos, taikytinos nustatomos juridiniams asmenims, dalyvavusiems darant šiame pasiūlyme nurodytas nusikalstamas veikas.

8 straipsnis. Atsakomybę sunkinančios aplinkybės

Atsakomybę sunkinančios aplinkybės. Šiame straipsnyje nustatomos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, į kurias reikėtų atsižvelgti taikant sankcijas už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus.

9 straipsnis. Atsakomybę lengvinančios aplinkybės

Šiame straipsnyje nurodytos atsakomybę lengvinančios aplinkybės, į kurias atsižvelgtina taikant sankcijas už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus.

10 straipsnis. Įšaldymas ir konfiskavimas

Įšaldymas ir konfiskavimas. Šioje nuostatoje užtikrinama, kad valstybės narės suteiktų kompetentingoms valdžios institucijoms galimybę įšaldyti ir konfiskuoti iš šiame pasiūlyme numatytų nusikaltimų gautas pajamas.

11 straipsnis. Nusikalstamų veikų senaties terminai

Šiame straipsnyje išdėstomos nuostatos dėl senaties terminų, kad kompetentingos valdžios institucijos galėtų tirti į šį pasiūlymą įtrauktus nusikaltimus, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos ir priimti teismo sprendimus per nustatytą laiką.

12 straipsnis. Jurisdikcija

Šiame straipsnyje išdėstomos nuostatos dėl jurisdikcijos siekiant užtikrinti, kad valstybės narės nustatytų jurisdikciją į pasiūlymą įtrauktiems nusikaltimams, ir kad jos informuotų Komisiją, jei konkrečiais atvejais nuspręs išplėsti šią jurisdikciją, kai nusikaltimas padaromas ne jų teritorijoje.

13 straipsnis. Asmenų, pranešančių apie nusikaltimus aplinkai ar padedančių atliekant tyrimą, apsauga

Ši nuostata susijusi su tokių asmenų kaip informatoriai, aplinkos gynėjai ir kiti asmenys, teikiantys informaciją arba įrodymus tiriant aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas, apsauga.

14 straipsnis. Suinteresuotosios visuomenės teisės dalyvauti byloje

Ši nuostata susijusi su procesinėmis teisėmis dalyvauti baudžiamojoje byloje, kurios turėtų būti suteiktos suinteresuotajai visuomenei, kaip nurodyta 2 straipsnyje.

15 straipsnis. Prevencija

Šioje nuostatoje reikalaujama, kad valstybės narės imtųsi prevencinių veiksmų nusikaltimų aplinkai skaičiui mažinti.

16 straipsnis. Ištekliai

Šioje nuostatoje siekiama užtikrinti, kad nacionalinės valdžios institucijos, kurios atskleidžia, tiria nusikaltimus aplinkai, vykdo baudžiamąjį persekiojimą už juos ar priima teismo sprendimus, turėtų pakankamai kvalifikuotų darbuotojų ir pakankamai finansinių, techninių ir technologinių išteklių, būtinų tam, kad jos veiksmingai atliktų savo užduotis.

17 straipsnis. Mokymas

Šioje nuostatoje siekiama stiprinti mokymo veiklą visais užkardymo grandinės lygmenimis siekiant užtikrinti, kad visi dalyvaujantys subjektai turėtų reikalingus specializuotus įgūdžius ir gebėjimus veiksmingai atlikti savo užduotis.

18 straipsnis. Tyrimo priemonės

Šioje nuostatoje nurodyta, kad tiriant 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus turi būti prieinamos specialios tyrimo priemonės.

19 straipsnis. Koordinavimas ir bendradarbiavimas tarp kompetentingų valstybių narių institucijų

Šioje nuostatoje reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų koordinavimą ir bendradarbiavimą strateginiu ir veiklos lygmeniu tarp visų jų kompetentingų institucijų, dalyvaujančių užkertant kelią nusikaltimams aplinkai ir kovojant su jais.

20 straipsnis. Nacionalinė kovos su nusikaltimais aplinkai strategija

Šioje nuostatoje siekiama užtikrinti strateginį požiūrį į kovą su nusikaltimais aplinkai ir įtraukiami aspektai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti nacionalinėje strategijoje, kuri turės būti parengta kiekvienoje valstybėje narėje.

21 straipsnis. Duomenų rinkimas ir statistika

Šioje nuostatoje reglamentuojamas poreikis nuolat rinkti informaciją apie kovos su nusikaltimais aplinkai pastangas ir teikti statistinius duomenis apie nusikaltimus aplinkai. Joje reikalaujama, kad valstybės narės rinktų, skelbtų ir siųstų atitinkamus statistinius duomenis Komisijai. Joje taip pat nustatoma Komisijos pareiga reguliariai skelbti valstybių narių statistiniais duomenimis pagrįstą ataskaitą. Šioje nuostatoje taip pat siekiama padėti spręsti esamą riboto duomenų apie nusikaltimus aplinkai prieinamumo problemą, nes šie duomenys padėtų vertinant nacionalinių kovos su aplinkai kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis sistemų veiksmingumą.

22 straipsnis. Įgyvendinimo įgaliojimai

Šia nuostata papildomas 25 straipsnis ir jos tikslas – stiprinti valstybių narių įsipareigojimą siųsti Komisijai statistinius duomenis, reikalaujant, kad Komisija priimtų įgyvendinimo aktą, kuriame būtų apibrėžti būtiniausi bendri statistinių duomenų teikimo standartai.

23 straipsnis. Komiteto procedūra

Ši nuostata susijusi su Komisijos poreikiu būti padedamai komiteto priimant įgyvendinimo akto projektą.

24, 25, 26, 27, 28, 29 straipsniai

Šiuose straipsniuose išdėstomos kitos nuostatos dėl direktyvos perkėlimo į valstybių narių nacionalinę teisę, valstybių narių informacijos teikimo, Komisijos vertinimo ir ataskaitų teikimo, Direktyvos 2005/35/EB įsigaliojimo ir taikymo ir Direktyvos 2008/99/EB pakeitimo šia direktyva.

2021/0422 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir kuria pakeičiama Direktyva 2008/99/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 83 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę[19],

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) pagal Europos Sąjungos sutarties (ESS) 3 straipsnio 3 dalį ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 191 straipsnį Sąjunga yra įsipareigojusi užtikrinti aukštą aplinkos apsaugos lygį ir gerinti aplinkos kokybę;

(2) Sąjungai ir toliau kelia nerimą didėjantis aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų skaičius ir jų sukeliamos pasekmės, kurios kenkia Sąjungos aplinkos teisės aktų veiksmingumui. Be to, vis dažniau šie nusikaltimai kerta valstybių narių, kuriose jie padaromi, sienas. Tokie nusikaltimai kelia grėsmę aplinkai, todėl į juos būtina tinkamai ir veiksmingai reaguoti;

(3) Esamų sankcijų sistemų pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/99/EB[20] ir konkretiems sektoriams taikomą aplinkos teisę nepakako visose aplinkos politikos srityse, kad būtų laikomasi Sąjungos aplinkos apsaugos teisės. Reikalavimų laikymąsi reikėtų stiprinti numatant baudžiamąsias sankcijas, kurios rodytų kokybiškai skirtingo pobūdžio socialinį nepritarimą, palyginti su administracinėmis sankcijomis;

(4) Reikėtų gerinti veiksmingą aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir teismo sprendimų priėmimą. Direktyvoje 2008/99/EB išdėstytų aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų sąrašą reikėtų persvarstyti ir įtraukti papildomas nusikaltimų kategorijas remiantis sunkiausiais Sąjungos aplinkos teisės pažeidimais. Reikėtų stiprinti nuostatas dėl sankcijų, kad būtų stiprinamas jų atgrasomasis poveikis ir užkardymo grandinė, atsakinga už aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų atskleidimą, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir teismo sprendimų priėmimą.

(5) Valstybės narės turėtų kriminalizuoti nusikaltimų kategorijas ir tiksliau apibrėžti tam tikrų nusikaltimų kategorijų sąvokas, taip pat suderinti sankcijų rūšis ir dydžius;

---

19 OL C, , p. .

20 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/99/EB dėl aplinkos apsaugos pagal baudžiamąją teisę (OL L 328, 2008 12 6, p. 28).

(6) Valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose turėtų numatyti baudžiamąsias sankcijas už sunkius Sąjungos teisės nuostatų, susijusių su aplinkos apsauga, pažeidimus. Pagal bendrą žuvininkystės politiką Sąjungos teisėje numatytas išsamus kontrolės ir vykdymo užtikrinimo taisyklių rinkinys pagal Reglamentą (EB) Nr. 1224/2009[21] ir Reglamentą (EB) Nr. 1005/2008, kiek tai susiję su sunkiais pažeidimais, įskaitant tokius, kurie sukelia žalą jūrų aplinkai. Pagal šią sistemą valstybės narės gali pasirinkti, ar taikyti administracinių, ar ir (arba) baudžiamųjų sankcijų sistemas. Pagal Komisijos komunikatą dėl Europos žaliojo kurso[22] ir 2030 m. ES biologinės įvairovės strategiją[23] tam tikras neteisėtas elgesys, kurį apima Reglamentas (EB) Nr. 1224/2009 ir Reglamentas (EB) Nr. 1005/2008[24], turėtų būti laikomas nusikalstamomis veikomis;

(7) Tam, kad pagal direktyvą elgesys būtų laikomas nusikaltimu aplinkai, jis turėtų būti neteisėtas pagal Sąjungos aplinkos apsaugos teisę arba nacionalinius įstatymus, administracines taisykles arba sprendimus, kuriais įgyvendinama ši Sąjungos teisė. Reikėtų apibrėžti elgesį, priskirtiną kiekvienai nusikalstamos veikos kategorijai ir prireikus nustatyti ribą, kuri turi būti pasiekta, kad elgesys būtų kriminalizuotas. Toks elgesys turėtų būti laikomas nusikalstama veika, jeigu ji padaroma tyčia, ir tam tikrais atvejais jeigu yra didelis aplaidumas. Neteisėtas elgesys, dėl kurio miršta ar sunkiai sužalojami žmonės, padaroma didelė žala aplinkai arba kyla didelės žalos aplinkai grėsmė, arba kuris laikomas kitaip labai pavojingu aplinkai, yra nusikalstama veika, jeigu padarytas dėl didelio aplaidumo. Valstybės narės gali ir toliau priimti arba palikti galioti griežtesnes baudžiamosios teisės normas šioje srityje;

(8) elgesys turėtų būti laikomas neteisėtu ir tuo atveju, jeigu buvo veikiama pagal kompetentingos valstybės narės valdžios institucijos leidimą, jei toks leidimas buvo gautas sukčiaujant, arba dėl korupcijos ar prievartos. Be to, veiklos vykdytojai turėtų imtis būtinų veiksmų, kad laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, susijusių su aplinkos apsauga, taikytinų jiems vykdant atitinkamą veiklą, taip pat laikydamiesi įsipareigojimų, nustatytų taikytinuose ES ir nacionalinės teisės aktuose, per esamų leidimų pakeitimo ar atnaujinimo procedūras;

(9) aplinkos apsaugą reikėtų suprasti plačiai, kaip nurodyta ESS 3 straipsnio 3 dalyje ir SESV 191 straipsnyje, kurie taikomi visiems gamtos ištekliams – orui, vandeniui, dirvožemiui, laukinei gyvūnijai ir augalijai, įskaitant buveines, taip pat paslaugoms, gaunamas naudojant gamtinius išteklius;

(10) dėl spartėjančios klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir aplinkos alinimo ir kartu akivaizdžių pražūtingo šių reiškinių poveikio pavyzdžių žalioji pertvarka

---

21 2011 m. balandžio 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 404/2011, kuriuo nustatomos išsamios Tarybos reglamento (EB) Nr. 1224/2009, nustatančio Bendrijos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, įgyvendinimo taisyklės (OL L 112, 2011 4 30, p. 1–153).

22 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“, COM(2019) 640 final.

23 Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“, 2020 (380) final.

24 2008 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2008, nustatantis Bendrijos sistemą, kuria siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, iš dalies keičiantis reglamentus (EEB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1936/2001 ir (EB) Nr. 601/2004 bei panaikinantis reglamentus (EB) Nr. 1093/94 ir (EB) Nr. 1447/1999 (OL L 286, 2008 10 29, p. 1–32).

pripažinta pagrindiniu šio laikmečio tikslu ir atsakomybės prieš kitas kartas klausimu. Taigi, vystantis Sąjungos teisės aktams, kuriuos apima ši direktyva, ji taip pat turėtų apimti visus atnaujintus ar iš dalies pakeistus Sąjungos teisės aktus, patenkančius į šioje direktyvoje apibrėžtų nusikalstamų veikų taikymo sritį, jeigu nesikeičia pagal Sąjungos teisę numatytų įpareigojimų esmė. Vis dėlto jeigu pagal naujuosius teisės aktus draudžiamas naujas aplinkai žalingas elgesys, ši direktyva turėtų būti iš dalies pakeista siekiant prie naujų nusikalstamų veikų kategorijų taip pat priskirti naujus sunkius Sąjungos aplinkos teisės pažeidimus;

(11) reikėtų patikslinti kokybines ir kiekybines ribines vertes, kuriomis remiantis apibrėžiamos aplinkai kenkiančios nusikalstamos veikos, numatant neišsamų sąrašą aplinkybių, į kurias nusikaltimus tiriančios, baudžiamąjį persekiojimą vykdančios ir teismo sprendimus priimančios valdžios institucijos turėtų atsižvelgti vertindamos tokias ribines vertes. Taip turėtų būti skatinama nuosekliai taikyti direktyvą ir veiksmingiau kovoti su nusikaltimais aplinkai, taip pat užtikrinti teisinį tikrumą. Tačiau dėl tokių ribinių verčių ar jų taikymo nusikalstamų veikų tyrimas, baudžiamasis persekiojimas ar teismo sprendimų priėmimas neturėtų pernelyg pasunkėti;

(12) baudžiamosiose bylose ir teismo procesuose reikėtų deramai atsižvelgti į organizuotų nusikalstamų grupuočių, kurių veiksmai daro neigiamą poveikį aplinkai, dalyvavimą. Baudžiamosiose bylose reikėtų atsižvelgti į korupciją, pinigų plovimą, elektroninius nusikaltimus ir dokumentų klastojimą, o kalbant apie verslo veiklą, reikėtų atsižvelgti į pažeidėjo ketinimą kuo labiau padidinti pelną arba sutaupyti išlaidų, jeigu jos patiriamos darant nusikaltimą aplinkai. Šių formų nusikaltimai dažnai susiję su sunkių formų nusikaltimais aplinkai, todėl jų nereikėtų nagrinėti pavieniui. Šiuo klausimu labai didelį susirūpinimą kelia tai, kad kai kurie nusikaltimai aplinkai padaromi toleruojant ar aktyviai palaikant kompetentingoms institucijoms arba viešąsias pareigas atliekantiems pareigūnams. Kai kuriais atvejais tai netgi gali būti korupcija. Tokio elgesio pavyzdžiai yra nereagavimas į aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimus arba nepranešimas apie juos po patikrinimų, tyčinis patikrų ar kontrolės, pavyzdžiui, ar leidimo turėtojas laikosi leidimo sąlygų, neatlikimas, neteisėtų leidimų suteikimui ar suklastotų ar melagingai palankių ataskaitų parengimui palankūs sprendimai arba balsavimas;

(13) turėtų būti baudžiama ir už tyčia padarytos nusikalstamos veikos kurstymą, bendrininkavimą ir pasikėsinimą daryti tokią veiką. Bandymas padaryti nusikalstamą veiką, dėl kurio miršta ar sunkiai sužalojamas žmogus, padaroma didelė žala aplinkai arba gali būti padaryta didelė žala aplinkai, arba kuris kitaip laikomas labai žalingu, taip pat turėtų būti laikomas nusikalstama veika, jei jis padarytas tyčia;

(14) sankcijos už nusikaltimus turėtų būti veiksmingos, atgrasančios ir proporcingos. Šiuo tikslu reikėtų nustatyti minimalias maksimalios laisvės atėmimo bausmės ribas fiziniams asmenims. Papildomos sankcijos neretai laikomos veiksmingesnėmis už finansines sankcijas, ypač juridiniams asmenims. Todėl baudžiamosiose bylose turėtų būti galimos papildomos sankcijos ar priemonės. Jos turėtų apimti įpareigojimą atkurti aplinką, galimybių gauti viešąjį finansavimą atėmimą, įskaitant draudimą dalyvauti konkursų procedūrose, gauti dotacijas ir koncesijas, taip pat leidimų atėmimą. Tai neturi poveikio teisėjų ar teismų diskrecijai baudžiamosiose bylose individualiais atvejais skirti atitinkamas sankcijas;

(15) jeigu tai numatyta nacionalinėje teisėje, pagal direktyvą juridiniai asmenys taip pat turėtų būti laikomi atsakingais už aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas pagal

baudžiamąją teisę. Valstybės narės, kurių nacionalinėje teisėje nenumatyta baudžiamoji atsakomybė juridiniams asmenims, turėtų užtikrinti, kad jų administracinių sankcijų sistemose būtų numatytos tokio pobūdžio ir dydžio sankcijos, kurios būtų veiksmingos, atgrasančios ir proporcingos, kaip nustatyta direktyvoje, kad būtų pasiekti jos tikslai. Siekiant užtikrinti paskirtos sankcijos atgrasomąjį pobūdį reikėtų atsižvelgti į juridinių asmenų finansinę padėtį;

(16) tolesnį praktiškai paskirtų sankcijų dydžių derinimą ir veiksmingumą reikėtų skatinti numatant bendras atsakomybę sunkinančias aplinkybes, kurios atspindėtų padaryto nusikaltimo sunkumą. Jeigu dėl nusikaltimo miršta arba sunkiai sužalojamas žmogus, ir jeigu šie požymiai dar nesudaro nusikalstamos veikos, juos galima būtų laikyti atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis. Be to, jeigu dėl aplinkai kenkiančios nusikalstamos veikos padaroma didelė ir nepataisoma arba ilgalaikė žala visai ekosistemai, tai turėtų būti laikoma atsakomybę sunkinančia aplinkybe dėl nusikaltimo sunkumo, įskaitant atvejus, kuriuos galima prilyginti ekocidui. Kadangi neteisėtas pelnas, kuris gali būti gautas, arba išlaidos, kurių gali būti išvengta dėl nusikaltimo aplinkai, yra svarbi paskata nusikaltėliams, į juos reikėtų atsižvelgti individualiu atveju nustatant atitinkamus sankcijų dydžius;

(17) jeigu nusikaltimai yra tęstinio pobūdžio, juos reikėtų kuo greičiau nutraukti. Jeigu pažeidėjai gavo finansinę naudą, tokia nauda turėtų būti konfiskuota;

(18) ši direktyva turėtų būti taikoma nedarant poveikio nacionalinėje baudžiamojoje teisėje įtvirtintoms bendrosioms taisyklėms ir principams dėl nuosprendžių priėmimo ir bausmių taikymo bei vykdymo atsižvelgiant į kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybes;

(19) valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl senaties terminų, būtinų tam, kad jos galėtų veiksmingai kovoti su aplinkai kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis, nedarant poveikio nacionalinėms taisyklėms, kuriomis nenustatomi tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir vykdymo senaties terminai;

(20) dėl šioje direktyvoje numatyto įpareigojimo numatyti baudžiamąsias sankcijas valstybės narės neturėtų būti atleistos nuo pareigos numatyti administracines sankcijas ir kitas nacionalinės teisės priemones už Sąjungos aplinkos teisės aktuose nustatytus pažeidimus;

(21) valstybės narės turėtų aiškiai apibrėžti administracinės ir baudžiamosios teisės vykdymo užtikrinimo taikymo sritį, kiek tai susiję su nusikaltimais aplinkai pagal jų nacionalinę teisę. Taikydamos nacionalinę teisę, kuria perkeliama ši direktyva, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nustatant baudžiamąsias ir administracines sankcijas būtų laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos principų, įskaitant principą *ne bis in idem*;

(22) be to, valstybių narių teisminės ir administracinės institucijos turėtų turėti galimybę taikyti įvairias baudžiamąsias sankcijas ir kitas priemones, kuriomis būtų tikslingai ir veiksmingai atsižvelgiama į skirtingų rūšių nusikalstamą elgesį;

(23) visų pirma atsižvelgiant į nusikalstamas veikas, kurioms taikoma ši direktyva, padariusių asmenų judumą, ir kartu į tarpvalstybinį nusikaltimų pobūdį bei į tarpvalstybinių tyrimų galimybę, valstybės narės turėtų nustatyti jurisdikciją veiksmingai kovai su tokiu elgesiu;

(24) aplinkai kenkiančios nusikalstamos veikos yra žalingos gamtai ir visuomenei. Pranešdami apie Sąjungos aplinkos teisės pažeidimus, žmonės teikia paslaugą viešojo intereso labui ir atlieka svarbų vaidmenį atskleidžiant tokius pažeidimus bei užkertant jiems kelią, taip apsaugodami visuomenės gerovę. Asmenys, palaikantys ryšius su

organizacija dėl veiklos, susijusios su jų darbu, neretai pirmieji sužino apie grėsmes ar žalą viešajam interesui ir aplinkai. Asmenys, pranešantys apie pažeidimus, vadinami informatoriais. Potencialūs informatoriai dėl kerštо baimės dažnai atgrasomi nuo pranešimo apie nerimą jiems keliančias problemas ar įtarimus. Tokiems asmenims turėtų būti taikoma subalansuota ir veiksminga informatorių apsauga, numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/1937[25];

(25) kiti asmenys taip pat gali turėti vertingos informacijos apie galimas aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas. Tai gali būti paveiktos arba plačiosios visuomenės nariai, aktyviai dalyvaujantys apsaugant aplinką. Tokiems asmenims, kurie praneša apie nusikaltimus aplinkai, taip pat asmenims, bendradarbiaujantiems užkardant tokius nusikaltimus, turėtų būti teikiama reikalinga parama ir pagalba baudžiamojoje byloje, kad dėl savo bendradarbiavimo jų padėtis netaptų nepalanki ir jie būtų palaikomi bei gautų pagalbą. Šie asmenys taip pat turėtų būti saugomi nuo persekiojimo ar nepagrįsto patraukimo atsakomybėn už pranešimą apie tokius nusikaltimus ar jų bendradarbiavimą baudžiamojoje byloje;

(26) kadangi gamta pati negali būti nukentėjusiąja baudžiamojoje byloje, siekiant veiksmingo užkardymo, suinteresuotosios visuomenės nariai, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, atsižvelgiant į Orhuso konvencijos[26] 2 straipsnio 5 dalį ir 9 straipsnio 3 dalį, turėtų turėti galimybę veikti aplinkos kaip bendrojo gėrio vardu, pagal valstybių narių teisės aktus ir atitinkamas procedūrines taisykles;

(27) nacionalinėms valdžios institucijoms, atskleidžiančioms, tiriančioms nusikaltimus aplinkai, vykdančioms baudžiamąjį persekiojimą už juos ir priimančioms teismo sprendimus stokojant išteklių ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimų, iškyla kliūčių veiksmingai užkirsti kelią aplinkai kenkiančioms nusikalstamoms veikoms ir bausti už jas. Išteklių stoka visų pirma gali neleisti valdžios institucijoms apskritai imtis veiksmų arba apriboti jų užkardymo veiksmus, leidžiant pažeidėjams išvengti atsakomybės arba gauti tokias bausmes, kurios neatitinka nusikaltimo sunkumo. Todėl reikėtų nustatyti būtiniausius kriterijus dėl išteklių ir užkardymo įgaliojimų;

(28) veiksmingas užkardymo grandinės veikimas priklauso nuo įvairių ekspertinių gebėjimų. Kadangi dėl nusikaltimų aplinkai keliamų problemų sudėtingumo ir techninio tokių nusikaltimų pobūdžio reikia laikytis daugiadalykio požiūrio, būtinos aukšto lygio teisinės žinios, techninė kvalifikacija ir aukšto lygio pasirengimas ir specializacija visose kompetentingose valdžios institucijose. Valstybės narės turėtų užtikrinti mokymus, kurie atitiktų asmenų, atskleidžiančių, tiriančių nusikaltimus aplinkai, vykdančių jų baudžiamąjį persekiojimą ar priimančių teismo sprendimus dėl jų, funkciją. Siekdamos kuo labiau padidinti užkardymo grandinės profesionalumą ir veiksmingumą, valstybės narės taip pat turėtų apsvarstyti galimybę pavesti baudžiamąsias bylas dėl nusikaltimų aplinkai nagrinėti specializuotiems tyrimo skyriams, prokurorams ir baudžiamųjų bylų teisėjams. Bendrosios kompetencijos baudžiamųjų bylų teismai galėtų pasirūpinti specializuotų teisėjų kolegijų sudarymu. Visoms atitinkamoms užkardymo institucijoms turėtų būti prieinami techniniai ekspertai;

(29) siekdamos užtikrinti sėkmingą užkardymą, valstybės narės turėtų padaryti prieinamas veiksmingas nusikaltimų aplinkai tyrimo priemones, pavyzdžiui, numatytas jų

---

[25] 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305/17).

[26] Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (UNECE) konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais.

nacionalinėje teisėje kovai su organizuotu nusikalstamumu ar kitais sunkiais nusikaltimais. Šios priemonės turėtų apimti, be kita ko, telefoninių pokalbių klausymąsi, slaptą sekimą, įskaitant elektroninį sekimą, kontroliuojamus pristatymus, banko sąskaitų stebėjimą ir kitas finansinio tyrimo priemones. Šios priemonės turėtų būti taikomos laikantis proporcingumo principo ir visiškai paisant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos. Pagal nacionalinę teisę tiriamų nusikaltimų sunkumas ir pobūdis turėtų pateisinti šių tyrimo priemonių naudojimą. Turėtų būti paisoma teisės į asmens duomenų apsaugą;

(30) siekdamos užtikrinti veiksmingą, integruotą ir nuoseklią užkardymo sistemą, kuri apimtų administracinės, civilinės ir baudžiamosios teisės priemones, valstybės narės turėtų organizuoti visų atitinkamų administracinio ir baudžiamojo užkardymo grandinių dalyvių vidaus bendradarbiavimą ir ryšius, taip pat tarp baudžiamąsias ir taisomąsias sankcijas skiriančių subjektų. Pagal taikytinas taisykles valstybės narės taip pat turėtų bendradarbiauti per ES agentūras, visų pirma Eurojustą ir Europolą, taip pat su ES įstaigomis, įskaitant Europos prokuratūrą ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybą (OLAF) pagal atitinkamą jų kompetencijos sritį;

(31) siekdamos užtikrinti nuoseklų požiūrį į kovą su nusikaltimais aplinkai, valstybės narės turėtų priimti, paskelbti ir periodiškai peržiūrėti nacionalinę kovos su nusikaltimais aplinkai strategiją, kurioje būtų nustatyti tikslai, prioritetai, atitinkamos priemonės ir reikalingi ištekliai;

(32) siekiant veiksmingai kovoti su šioje direktyvoje nurodytomis nusikalstamomis veikomis, būtina, kad kompetentingos valstybių narių valdžios institucijos rinktų tikslius, nuoseklius ir palyginamus duomenis apie nusikaltimų aplinkai mastą, tendencijas, kovos su jais pastangas ir šių pastangų rezultatus. Šie duomenys turėtų būti naudojami rengiant statistinius duomenis, kuriais būtų remiamasi planuojant užkardymo veiklą ir strategijas ir teikiant informaciją piliečiams. Valstybės narės turėtų rinkti ir pateikti Komisijai atitinkamus statistinius duomenis apie nusikaltimus aplinkai. Komisija turėtų reguliariai vertinti ir skelbti rezultatus remdamasi valstybių narių perduotais duomenimis;

(33) pagal šią direktyvą surinktus statistinius duomenis apie nusikaltimus aplinkai turėtų būti įmanoma palyginti tarp valstybių narių ir jie turėtų būti surinkti pagal bendrus būtiniausius standartus. Siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai apibrėžti standartinę statistinių duomenų perdavimo formą. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011[27];

(34) šioje direktyvoje numatyti įpareigojimai neturi poveikio Sąjungos teisei dėl procesinių teisių baudžiamosiose bylose. Įgyvendindamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų visiškai paisoma įtariamųjų ar kaltinamųjų procesinių teisių baudžiamosiose bylose;

(35) alternatyvos – išbraukti vieną alternatyvą pagal IRL pasirinkimą:

(36) [*nedalyvavimas*:] [nedalyvavimas:] pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 bei 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo

[27] 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma; ARBA

[dalyvavimas:] [dalyvavimas:] pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį, [... d. raštu] Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

(37) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB[28] buvo papildyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/123/EB[29], įtraukiant nuostatas dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų už teršalų išmetimą iš laivų. Tokie nusikaltimai ir sankcijos turėtų patekti į šios direktyvos taikymo sritį. Todėl taikant šią direktyvą dalyvaujančioms valstybėms narėms Direktyva 2009/123/EB turėtų būti atitinkamai pakeista;

(38) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

(39) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. užtikrinti bendras aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų sąvokų apibrėžtis ir veiksmingas, atgrasančias ir proporcingas baudžiamąsias sankcijas už sunkias aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas, valstybės narės negali pakankamai pasiekti ir kadangi dėl šios direktyvos masto ir poveikio šių tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ESS 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(40) šia direktyva paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažįstamų principų, įskaitant asmens duomenų apsaugą, saviraiškos ir informacijos laisvę, laisvę užsiimti verslu, teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę ir teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos ir bausmių proporcingumo principus, taip pat teisę nebūti teisiamam ar baudžiamam dukart už tą patį nusikaltimą. Šia direktyva siekiama užtikrinti, kad tos teisės būtų visapusiškai gerbiamos ir tų principų būtų visapusiškai laikomasi, ir ji turėtų būti atitinkamai įgyvendinama,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šioje direktyvoje nustatomos būtiniausios taisyklės dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo siekiant veiksmingiau apsaugoti aplinką.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų sąvokų apibrėžtys:

---

[28] 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 11).

[29] 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/123/EB, iš dalies keičianti Direktyvą 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL L 280, 2009 10 27, p. 52).

(1) neteisėtas – tai elgesys, kuriuo pažeidžiama:

a) Sąjungos teisės aktai, kuriais, nepaisant jų teisinio pagrindo, prisidedama prie Sąjungos aplinkos apsaugos politikos tikslų, išdėstytų Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo, siekimo;

b) valstybės narės įstatymas, administracinis potvarkis arba valstybės narės kompetentingos institucijos priimtas sprendimas, kuriuo įgyvendinami a punkte nurodyti Sąjungos teisės aktai.

Elgesys laikomas neteisėtu, net jei buvo veikiama pagal valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos leidimą, jeigu leidimas gautas sukčiaujant, dėl korupcijos arba prievarta;

(2) saugomoje teritorijoje esanti buveinė – bet kokia tam tikros rūšies augalo ar gyvūno buveinė, dėl kurios teritorija klasifikuota kaip speciali apsaugos teritorija pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB[30] 4 straipsnio 1 ar 2 dalį, arba bet kuri natūrali buveinė ar tam tikros rūšies augalo ar gyvūno buveinė, dėl kurios vietovėje įsteigta speciali saugoma teritorija pagal Tarybos direktyvos 92/43/EEB[31] 4 straipsnio 4 dalį;

(3) juridinis asmuo – bet kuris teisės subjektas, turintis šį statusą pagal taikomą nacionalinę teisę, išskyrus valstybes arba kitas valdžios funkcijas vykdančias viešąsias institucijas ir viešąsias tarptautines organizacijas;

(4) suinteresuota visuomenė – asmenys, kurie yra arba gali būti paveikti šio straipsnio 3 ar 4 dalyse nurodytų nusikaltimų. Pagal šią apibrėžtį turinčiais interesą laikomi tie asmenys, kurie yra pakankamai suinteresuoti gintis nuo teisės pažeidimo, taip pat nevyriausybinės organizacijos, palaikančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios visus proporcingus reikalavimus pagal nacionalinę teisę;

(5) auka – ši sąvoka turi tokią reikšmę, kaip ji apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/29/ES 2 straipsnio 1 dalies a punkte[32].

3 straipsnis

Pažeidimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad toliau nurodytas elgesys būtų laikomas nusikalstama veika, jei jis yra neteisėtas ir tyčinis:

(a) kokio nors kiekio medžiagų ar jonizuojančiosios spinduliuotės išleidimas, išmetimas arba išpylimas į orą, dirvožemį ar vandenį, sukeliantis ar galintis sukelti asmeniui mirtį ar sunkų sveikatos sutrikimą, arba didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(b) išleidimas į rinką produkto, kuris, pažeidžiant draudimą ar kitą reikalavimą, sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą,

30 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7).

31 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

32 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57–73).

arba didelę žalą oro, dirvožemio ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams dėl produkto naudojimo platesniu mastu;

(c) pavienių, mišiniuose arba produktuose esančių medžiagų, įskaitant jų įtraukimą į produktus, gamyba, išleidimas į rinką arba naudojimas, kai:

i) ši veikla yra ribojama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006[33] VIII antraštinę dalį ir XVII priedą; arba

ii) ši veikla yra draudžiama pagal Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 VII antraštinę dalį; arba

iii) ši veikla neatitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2009[34]; arba

iv) ši veikla neatitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 528/2012[35]; arba

v) šiai veiklai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008[36]; arba

vi) ši veikla draudžiama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1021[37] I priedą,

ir ji sukelia arba gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikdymą, didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(d) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES[38] 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų projektų vykdymas neturint sutikimo dėl planuojamos veiklos ar jų poveikio aplinkai vertinimo, jeigu kyla arba gali kilti didelė žala Direktyvos 2011/92/ES 3 straipsnio 1 dalyje apibrėžtiems veiksniams;

(e) atliekų surinkimas, vežimas, naudojimas ar šalinimas, taip pat tokios veiklos priežiūra ir šalinimo vietų vėlesnė priežiūra, įskaitant prekiautojo ar tarpininko tokio pobūdžio veiksmus (atliekų tvarkymas), jeigu neteisėtas elgesys:

---

33 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

34 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantis Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, 2009 11 24, p. 1–50).

35 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL L 167, 2012 6 27, p. 1–123.

36 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

37 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų (OL L 169, 2019 6 25, p. 45).

38 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

i) susijęs su pavojingomis atliekomis, kaip jos apibrėžiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB[39] 3 straipsnio 2 dalyje, ir jeigu tai yra didelis atliekų kiekis;

ii) susijęs su kitomis nei nurodyta i punkte atliekomis ir sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą, arba didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(f) atliekų vežimas, kaip jis suprantamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo[40] 2 straipsnio 35 dalį, ir kai ši veikla vykdoma dideliais kiekiais, nepriklausomai nuo to, ar tai yra vienkartinis vežimas, ar keli vežimai, kurie atrodo susiję;

(g) laivų perdirbimas, patenkantis į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1257/2013[41] taikymo sritį, nesilaikant šio reglamento 6 straipsnio 2 dalies a punkto reikalavimų;

(h) teršiančių medžiagų išmetimas iš laivų, nurodytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/35/EB[42] dėl taršos iš laivų ir sankcijų už taršos pažeidimus, įskaitant baudžiamąsias, įvedimo 4 straipsnio 1 dalyje, į bet kurias iš šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų teritorijų, jeigu teršalų išmetimui iš laivų netaikomos šios direktyvos 5 straipsnyje nurodytos išimtys; ši nuostata netaikoma pavieniams atvejams, kai dėl teršalų išmetimo iš laivo nesuprastėja vandens kokybė, nebent dėl to paties pažeidėjo visų pakartotinai padarytų pažeidimų kartu pablogėja vandens kokybė;

(i) įrenginio, kuriame vykdoma pavojinga veikla arba kuriame laikomos arba naudojamos pavojingos medžiagos, preparatai ar teršalai, patenkantys į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/18/ES[43], Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES[44] arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/30/ES[45] taikymo sritį, sumontavimas, eksploatavimas ar išmontavimas, kuris sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą, arba didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(j) branduolinių medžiagų arba kitų pavojingų radioaktyviųjų medžiagų gamyba, apdirbimas, tvarkymas, naudojimas, laikymas, saugojimas, vežimas, importas,

---

39 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3–30).

40 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006 7 12, p. 1).

41 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1257/2013 dėl laivų perdirbimo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 ir Direktyva 2009/16/EB (OL L 330, 2013 12 10, p. 1).

42 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už pažeidimus įvedimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 11–21).

43 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (tekstas svarbus EEE) (OL L 197, 2012 7 24, p. 1–37).

44 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17–119).

45 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB (OL L 178, 2013 6 28, p. 66–106).

eksportas ar šalinimas, patenkantis į Tarybos direktyvos 2013/59/Euratomas[46], Tarybos direktyvos 2014/87/Euratomas[47] arba Tarybos direktyvos 2013/51/Euratomas[48] taikymo sritį ir kuris sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą arba didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(k) paviršinio vandens arba požeminio vandens gavyba, dėl kurios sukeliama arba gali būti sukeliama didelė žala paviršinio vandens telkinių ekologinei būklei ar potencialui arba požeminio vandens telkinių kiekybinei būklei;

(l) laukinės gyvūnijos ar augalijos rūšies arba rūšių, išvardytų Tarybos direktyvos 92/43/EEB[49] IV ir V prieduose (kai V priede išvardytoms rūšims taikomos tos pačios priemonės kaip ir IV priede nurodytoms rūšims) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB[50] 1 straipsnyje nurodytų rūšių nužudymas, sunaikinimas, paėmimas, užvaldymas, pardavimas ar siūlymas parduoti, išskyrus atvejus, kai elgesys susijęs su nedideliu tokių rūšių kiekiu;

(m) prekyba laukinės gyvūnijos ar augalijos rūšimis, jų dalimis arba produktais, išvardytais Tarybos reglamento (EB) Nr. 338/97[51] A ir B prieduose, išskyrus atvejus, kai elgesys susijęs su nedideliu tokių rūšių kiekiu;

(n) išleidimas arba pateikimas į Sąjungos rinką neteisėtai nukirstos medienos ar medienos produktų, kurie buvo gaminti iš neteisėtai nukirstos medienos, patenkantis į Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 995/2010[52] taikymo sritį, išskyrus atvejus, kai elgesys susijęs su nedideliu kiekiu; [*jeigu reglamentas dėl tam tikrų prekių ir produktų, susijusių su miškų naikinimu ir alinimu, pateikimo Sąjungos rinkai ir eksporto iš Sąjungos ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 , bus priimtas prieš priimant šią direktyvą, n punktas turi būti pakeistas nusikalstama veika, patenkančia į šio reglamento 3 straipsnio taikymo sritį*.]

(o) bet koks elgesys, dėl kurio pablogėja saugomos teritorijos buveinės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 2 dalį, būklė, kai ši būklė pablogėja reikšmingai;

(p) Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių įvežimas ar plitimas, kai:

---

46 2013 m. gruodžio 5 d. Tarybos direktyva 2013/59/Euratomas, kuria nustatomi pagrindiniai saugos standartai siekiant užtikrinti apsaugą nuo jonizuojančiosios spinduliuotės apšvitos keliamų pavojų ir panaikinamos direktyvos 89/618/Euratomas, 90/641/Euratomas, 96/29/Euratomas, 97/43/Euratomas ir 2003/122/Euratomas (OL L 13, 2014 1 17, p. 1–73).

47 2014 m. liepos 8 d. Tarybos direktyva 2014/87/Euratomas, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/71/Euratomas, kuria nustatoma Bendrijos branduolinių įrenginių branduolinės saugos sistema (OL L 219, 2014 7 25, p. 42–52).

48 2013 m. spalio 22 d. Tarybos direktyva 2013/51/Euratomas, kuria nustatomi plačiosios visuomenės sveikatos apsaugos reikalavimai, susiję su žmonėms vartoti skirtame vandenyje esančiomis radioaktyviosiomis medžiagomis (OL L 296, 2013 11 7, p. 12–21).

49 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p.7–50).

50 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL L 20, 2010 1 26, p. 7–25).

51 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL L 61, 1997 3 3, p. 1).

52 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 995/2010, kuriuo nustatomos veiklos vykdytojų, pateikiančių rinkai medieną ir medienos produktus, pareigos (OL L 295, 2010 11 12, p. 23–34).

i) tokiu elgesiu pažeidžiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014[53] 7 straipsnio 1 dalyje nurodyti apribojimai;

ii) tokiu elgesiu pažeidžiama leidimo, išduoto pagal Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnį, arba leidimo, išduoto pagal jo 9 straipsnį, sąlyga ir jis sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą, arba didelę žalą oro kokybei, dirvožemio kokybei ar vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams;

(q) ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kaip jos suprantamos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1005/2009[54] 3 straipsnio 4 dalį, arba produktų ir įrangos, kuriuose yra tokių medžiagų ar kurių veikimas priklauso nuo tokių medžiagų, gamyba, pateikimas rinkai, importas, eksportas, naudojimas, išmetimas arba išleidimas;

(r) fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kaip jos apibrėžiamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 517/2014[55] 2 straipsnio 1 dalyje, arba produktų ir įrangos, kurioje yra šių dujų ar kurių veikimas priklauso nuo šių dujų, gamyba, išleidimas į rinką, importas, eksportas, naudojimas, išmetimas ar išleidimas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad šio straipsnio 1 dalies a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n punktuose, p punkto ii papunktyje, q ir r punktuose nurodytas elgesys taip pat būtų laikomas nusikalstama veika, jei ji padaroma bent dėl didelio aplaidumo.

3. Valstybės narės užtikrina, jog jų nacionalinės teisės aktuose būtų nurodyta, kad atitinkamais atvejais atliekant tyrimą, vykdant baudžiamąjį persekiojimą ir priimant teismo sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalies a–e, i, j, k ir p punktuose nurodytų nusikaltimų, į toliau nurodytas aplinkybes turi būti atsižvelgiama vertinant, ar žala arba tikėtina žala yra didelė:

(a) pirminę paveiktos aplinkos būklę;

(b) ar žala yra ilgalaikė, vidutinės trukmės ar trumpalaikė;

(c) žalos dydį;

(d) žalos paplitimą;

(e) žalos grįžtamumą.

4. Valstybės narės turi užtikrinti, jog jų nacionalinės teisės aktuose būtų nurodyta, kad tiriant šio straipsnio 1 dalies a–e, i, j, k ir p punktuose nurodytus nusikaltimus, vykdant jų baudžiamąjį persekiojimą ir priimant teismo sprendimus dėl jų vertinant, ar veikla gali sukelti žalą oro, dirvožemio arba vandens kokybei arba gyvūnams ar augalams, turi būti atsižvelgiama į toliau nurodytas aplinkybes:

(a) elgesys susijęs su veikla, kuri laikoma rizikinga ar pavojinga, kuriai reikalingas leidimas, kuris nebuvo gautas arba kurio reikalavimų nebuvo laikomasi;

---

53 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo (OL L 317, 2014 11 4, p. 35).

54 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1005/2009 dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (OL L 286, 2009 10 31, p. 1–30).

55 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 517/2014 dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 842/2006 (OL L 150, 2014 5 20, p. 195–230).

(b) kokiu mastu nesilaikyta teisės aktuose ar veiklai išduotame leidime nustatytų verčių, parametrų ar ribų;

(c) ar medžiaga priskiriama pavojingoms ar kitokioms aplinkai ar žmogaus sveikatai kenksmingoms medžiagoms.

5. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinės teisės aktuose būtų nurodyta, kad tiriant šio straipsnio 1 dalies e, f, l, m ir n punktuose nurodytus nusikaltimus, vykdant jų baudžiamąjį persekiojimą ir priimant teismo sprendimus dėl jų vertinant, ar kiekis yra didelis, ar nedidelis turi būti atsižvelgiama į toliau nurodytas aplinkybes:

(a) nusikaltimo objektų skaičių;

(b) kokiu mastu viršyta teisės aktuose nustatyta ribinė vertė, reikšmė ar kitas privalomas parametras;

(c) atitinkamos gyvūnų ar augalų rūšies apsaugos statusą;

(d) žalos aplinkai atlyginimo kainą.

4 straipsnis

Kurstymas, bendrininkavimas ir pasikėsinimas

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad už kurstymą ir pasikėsinimą padaryti bet kurią iš 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų, taip pat bendrininkavimą jas darant būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

2. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad už pasikėsinimą padaryti bet kurią iš 3 straipsnio 1 dalies a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n punktuose, p punkto ii papunktyje, q ir r punktuose nurodytų nusikalstamų veikų, jei tai daroma tyčia, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

5 straipsnis

Fiziniams asmenims taikomos sankcijos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad už 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama, taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias baudžiamąsias sankcijas.

2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė ne mažesnė kaip dešimt metų, jei ši veika sukelia ar gali sukelti žmogaus mirtį ar sunkų žmogaus sveikatos sutrikimą.

3. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnio 1 dalies a–j, n, q ir r punktuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė yra ne trumpesnė nei šešeri metai.

4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnio 1 dalies k, l, m, o ir p punktuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė yra ne trumpesnė nei ketveri metai.

5. Valstybės narės taip pat imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad fiziniams asmenims, padariusiems 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, galėtų būti taikomos papildomos sankcijos arba priemonės, kurios turi apimti:

(a) įpareigojimą per nustatytą laiką atkurti aplinką;

(b) baudas;

(c) laikiną arba nuolatinį draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant draudimą dalyvauti konkursuose ir gauti dotacijas bei koncesijas;

(d) draudimą vadovauti įstaigoms, kurias pasitelkus buvo padarytas nusikaltimas;

(e) leidimų verstis veikla, kurią vykdant buvo padaryta nusikalstama veika, atėmimą;

(f) laikinus draudimus kandidatuoti į renkamas arba viešąsias pareigas;

(g) teismo sprendimo, susijusio su apkaltinamuoju nuosprendžiu ar bet kokiomis paskirtomis sankcijomis arba priemonėmis, paskelbimą nacionaliniu arba Sąjungos mastu.

6 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad juridiniai asmenys gali būti traukiami atsakomybėn už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus, jeigu juos jų naudai padarė vadovaujamas pareigas juridiniame asmenyje užimantis asmuo, veikęs individualiai arba kaip juridinio asmens organo narys, remdamasis:

   (a) įgaliojimais atstovauti juridiniam asmeniui;

   (b) įgaliojimais priimti sprendimus juridinio asmens vardu;

   (c) įgaliojimais vykdyti juridinio asmens vidaus kontrolę.

2. Be to, valstybės narės užtikrina, kad juridiniai asmenys galėtų būti pripažinti atsakingais tais atvejais, kai juridiniam asmeniui pavaldus asmuo įgijo galimybę padaryti 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus juridinio asmens naudai dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens nepakankamos priežiūros ar kontrolės.

3. Juridinių asmenų atsakomybė pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis turi apimti baudžiamąsias bylas fiziniams asmenims, kurie padarė, kurstė arba padėjo padaryti 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus.

7 straipsnis

Sankcijos juridiniams asmenims

1. Kiekviena valstybė narė imasi priemonių, reikalingų užtikrinti, kad pagal 6 straipsnio 1 dalį pripažintas atsakingu juridinis asmuo būtų baudžiamas veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis sankcijomis ar priemonėmis.

2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, pagal 6 straipsnio 1 dalį pripažintam atsakingu už 3 ir 4 straipsniuose nurodytus nusikaltimus, skiriamos sankcijos apimtų:

   (a) pagal baudžiamąją teisę arba kitu pagrindu skiriamas baudas;

   (b) įpareigojimą per nustatytą laiką atkurti aplinką;

   (c) teisės į valstybės teikiamas išmokas arba pagalbą atėmimą;

   (d) laikiną draudimą gauti viešąjį finansavimą, įskaitant draudimą dalyvauti konkursuose ir gauti dotacijas bei koncesijas;

(e) laikiną ar nuolatinį teisės verstis komercine veikla atėmimą;

(f) leidimų verstis veikla, kurią vykdant buvo padaryta nusikalstama veika, atėmimą;

(g) teisminės priežiūros skyrimą;

(h) likvidavimą teismo sprendimu;

(i) laikiną arba galutinį nusikalstamai veikai padaryti panaudotų įmonių uždarymą;

(j) įpareigojimą įmonėms parengti išsamaus patikrinimo schemas siekiant stiprinti aplinkosaugos standartų laikymąsi;

(k) teismo sprendimo, susijusio su apkaltinamuoju nuosprendžiu ar bet kokiomis paskirtomis sankcijomis arba priemonėmis, paskelbimą.

3. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridinis asmuo, pripažintas atsakingu pagal 6 straipsnio 2 dalį, būtų baudžiamas taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba priemones.

4. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnio 1 dalies a–j, n, q ir r punktuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama baudomis, kurių maksimali riba turi būti ne mažesnė kaip 5 % juridinio asmens [ir (arba) įmonės] visos pasaulinės apyvartos per finansinius metus, ėjusius prieš sprendimo skirti baudą priėmimo metus.

5. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 3 straipsnio 1 dalies k, l, m, o ir p punktuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama baudomis, kurių maksimali riba turi būti ne mažesnė kaip 3 % juridinio asmens [ir (arba) įmonės] visos pasaulinės apyvartos per finansinius metus, ėjusius prieš sprendimo skirti baudą priėmimo metus.

6. Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad į juridinio asmens gautą neteisėtą pelną iš nusikaltimo ir jo metinę apyvartą būtų atsižvelgta priimant sprendimą dėl tinkamo baudos dydžio pagal šio straipsnio 1 dalį.

8 straipsnis

Atsakomybę sunkinančios aplinkybės

Jeigu toliau nurodytos aplinkybės dar nesudaro 3 straipsnyje nurodytų nusikalstamos veikos požymių, valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytos atitinkamos nusikalstamos veikos į toliau nurodytas aplinkybes gali būti atsižvelgta kaip į atsakomybę sunkinančias aplinkybes:

(a) dėl nusikalstamos veikos mirė arba buvo sunkiai sužalotas žmogus;

(b) dėl nusikalstamos veikos buvo sunaikinta ekosistema, jai buvo negrįžtamai padaryta žala arba padaryta ilgalaikė didelė žala;

(c) nusikalstama veika padaryta nusikalstamos organizacijos, kaip apibrėžta Tarybos pamatiniame sprendime 2008/841/TVR[56];

[56] 2008 m. spalio 24 d, Tarybos pamatinis sprendimas 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu, OL L 300, 42.

(d) darant nusikalstamą veiką buvo naudojami netikri arba suklastoti dokumentai;

(e) nusikalstamą veiką padarė valstybės pareigūnas, vykdydamas savo pareigas;

(f) nusikalstamą veiką padaręs asmuo anksčiau yra padaręs panašių aplinkos teisės pažeidimų;

(g) dėl nusikalstamos veikos buvo gauta didelė finansinė nauda arba buvo tikimasi ją gauti arba tiesiogiai ar netiesiogiai buvo išvengta didelių išlaidų;

(h) dėl nusikalstamą veiką padariusio asmens elgesio kyla atsakomybė už žalą aplinkai, tačiau šis asmuo neįvykdo pareigų imtis žalos ištaisymo veiksmų pagal Direktyvos 2004/35/EB[57] 6 straipsnį;

(i) nusikalstamą veiką padaręs asmuo nepadeda kontrolės ir kitoms teisėsaugos institucijoms, kai to reikalaujama pagal teisės aktus;

(j) nusikalstamą veiką padaręs asmuo aktyviai trukdo patikrai, muitinės kontrolei ar tyrimo veiklai, baugina liudytojus ar skundo pateikėjus arba jiems trukdo.

9 straipsnis

Atsakomybę lengvinančios aplinkybės

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad atsakomybę už 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas lengvinančiomis aplinkybėmis būtų laikomos šios aplinkybės:

(a) nusikalstamą veiką padaręs asmuo atkuria buvusią gamtos būklę;

(b) nusikalstamą veiką padaręs asmuo administracinėms ar teisminėms institucijoms pateikia informaciją, kurios jos kitaip nebūtų galėjusios gauti, padėdamas joms:

i) nustatyti ar patraukti baudžiamojon atsakomybėn kitus nusikalstamą veiką padariusius asmenis;

ii) surasti įrodymų.

10 straipsnis

Įšaldymas ir konfiskavimas

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/42/ES[58] galėtų atitinkamai įšaldyti arba konfiskuoti pajamas, gautas padarius bet kurią iš šioje direktyvoje nurodytų nusikalstamų veikų arba prisidėjus prie jos padarymo, ir priemones, kurios naudojamos ar kurias ketinama naudoti darant tokias veikas arba prisidedant prie jų vykdymo.

---

57 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56–75).

58 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/42/ES dėl nusikaltimų priemonių ir pajamų iš nusikaltimų įšaldymo ir konfiskavimo Europos Sąjungoje (OL L 127, 2014 4 29, p. 39).

11 straipsnis

Nusikalstamų veikų senaties terminai

1. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų senaties terminui numatyti, kad būtų galima atlikti 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą, vykdyti jų baudžiamąjį persekiojimą, teismo procesą ir priimti teismo sprendimą per pakankamą laikotarpį po šių veikų padarymo, kad jas būtų galima veiksmingai užkardyti.

2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad būtų galima ištirti, vykdyti baudžiamąjį persekiojimą, surengti teismo procesą ir priimti teismo sprendimą:

   (a) dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, už kurias baudžiama maksimalia bent dešimties metų laisvės atėmimo bausme, bent per dešimt metų, skaičiuojant nuo nusikalstamos veikos padarymo momento, jeigu už nusikalstamas veikas gali būti baudžiama;

   (b) dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, už kurias baudžiama maksimalia bent šešerių metų laisvės atėmimo bausme, bent per šešerius metus nuo nusikalstamos veikos padarymo momento, jeigu už nusikalstamas veikas gali būti baudžiama;

   (c) dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, už kurias baudžiama maksimalia bent ketverių metų laisvės atėmimo bausme, bent per ketverius metus nuo nusikalstamos veikos padarymo momento, jeigu už nusikalstamas veikas gali būti baudžiama.

3. Nukrypdamos nuo šio straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali nustatyti trumpesnį nei dešimt metų, bet ne trumpesnį nei ketveri metai senaties terminą, su sąlyga, kad šis terminas gali būti nutrauktas arba sustabdytas konkrečių veiksmų atveju.

4. Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos įvykdyti:

   (a) laisvės atėmimo bausmę, jei už nusikalstamą veiką baudžiama maksimalia bent dešimties metų laisvės atėmimo bausme, paskirta galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu už 3 ir 4 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką, bent dešimt metų nuo galutinio apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo dienos.

   (b) laisvės atėmimo bausmę, jei už nusikalstamą veiką baudžiama maksimalia bent šešerių metų laisvės atėmimo bausme, paskirta galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu už 3 ir 4 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką, bent per šešerius metus nuo galutinio apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo dienos;

   (c) laisvės atėmimo bausmę, jei už nusikalstamą veiką baudžiama maksimalia bent ketverių metų laisvės atėmimo bausme, paskirta galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu už 3 ir 4 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką, bent per ketverius metus nuo galutinio apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo dienos.

   Į tokius laikotarpius galima įtraukti senaties termino pratęsimus dėl jo nutraukimo arba sustabdymo.

12 straipsnis

Jurisdikcija

1. Kiekviena valstybė narė imasi reikiamų priemonių, siekdama nustatyti savo jurisdikciją dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, jeigu:

   (a) visa nusikalstama veika arba jos dalis buvo padaryta jos teritorijoje;

   (b) nusikalstama veika padaryta su jos vėliava plaukiojančiame laive arba joje registruotame orlaivyje;

   (c) žala atsirado jos teritorijoje;

   (d) nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra jos pilietis arba nuolatinis gyventojas.

2. Valstybė narė praneša Komisijai, jeigu nusprendžia išplėsti savo jurisdikciją, įtraukdama 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, kurios buvo padarytos ne jos teritorijoje, jeigu:

   (a) nusikalstama veika padaroma jos teritorijoje įsteigto juridinio asmens naudai;

   (b) nusikalstama veika padaroma prieš vieną iš jos piliečių ar nuolatinių gyventojų;

   (c) dėl nusikalstamos veikos kilo didelis pavojus aplinkai jos teritorijoje.

   Jeigu 3 ir 4 straipsniuose nurodyta nusikalstama veika priklauso daugiau negu vienos valstybės narės jurisdikcijai, šios valstybės narės bendradarbiauja siekdamos nustatyti, kuri valstybė narė tirs baudžiamąją bylą. Prireikus, laikantis Tarybos pamatinio sprendimo 2009/948/TVR[59] 12 straipsnio, byla perduodama Eurojustui.

3. Šio straipsnio 1 dalies c ir d punktuose nurodytais atvejais valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad jų jurisdikcijos įgyvendinimui nebūtų taikoma sąlyga, kad baudžiamasis persekiojimas gali būti pradėtas tik po to, kai nusikalstamos veikos padarymo vietos valstybė atsisako jurisdikcijos.

13 straipsnis

Asmenų, pranešančių apie aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas ar padedančių atliekant tyrimą, apsauga

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad pagal Direktyvą (ES) 2019/1937 suteikiama apsauga būtų taikoma asmenims, pranešantiems apie šios direktyvos 3 ir 4 straipsniuose nurodytą nusikalstamą veiką.

2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad asmenims, pranešantiems apie šios direktyvos 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas ir pateikiantiems įrodymus ar kitaip bendradarbiaujantiems tiriant tokius nusikaltimus, vykdant jų baudžiamąjį persekiojimą arba priimant teismo sprendimą dėl jų, būtų teikiama reikalinga parama ir pagalba baudžiamojoje byloje.

[59] 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo (OL L 328, 2009 12 15, p. 42).

14 straipsnis

Suinteresuotosios visuomenės teisės dalyvauti byloje

Valstybės narės užtikrina, kad pagal jų nacionalines teisės sistemas suinteresuotosios visuomenės nariai turėtų atitinkamas teises dalyvauti bylose dėl 3 ir 4 straipsniuose nurodytų nusikaltimų, pavyzdžiui, kaip civilinės bylos šalis.

15 straipsnis

Prevencija

Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų, pavyzdžiui, informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijų, taip pat mokslinių tyrimų ir švietimo programų, kad apskritai sumažėtų aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų, ugdyti visuomenės sąmoningumą ir mažinti pavojų gyventojams nukentėti nuo aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų. Valstybės narės, kai tinkama, bendradarbiauja su suinteresuotosiomis šalimis.

16 straipsnis

Ištekliai

Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės valdžios institucijos, kurios išaiškina, tiria aplinkai kenkiančias nusikalstamas veikas, vykdo jų baudžiamąjį persekiojimą arba priima teismo sprendimus dėl jų, turėtų pakankamai kvalifikuoto personalo ir pakankamai finansinių, techninių ir technologinių išteklių, būtinų veiksmingam jų pareigų, susijusių su šios direktyvos įgyvendinimu, vykdymui.

17 straipsnis

Mokymas

Nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir atsižvelgiant į teismų organizavimo skirtumus Sąjungoje, valstybės narės prašo už teisėjų, prokurorų, policijos bei baudžiamosiose bylose dalyvaujančių teismo ir kompetentingų institucijų darbuotojų mokymą atsakingų asmenų reguliariai organizuoti specializuotus mokymus, susijusius su šios direktyvos tikslais ir tinkamus pagal dalyvaujančių darbuotojų ir valdžios institucijų pareigas.

18 straipsnis

Tyrimo priemonės

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad tiriant 3 ir 4 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas ar vykdant baudžiamąjį persekiojimą už jas būtų galima naudotis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, pavyzdžiui, tomis, kurios naudojamos organizuoto nusikalstamumo ar kitų sunkių nusikaltimų atvejais.

19 straipsnis

Koordinavimas ir bendradarbiavimas tarp kompetentingų valstybės narės institucijų

Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad nustatytų tinkamus koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmus strateginiu ir veiklos lygmeniu tarp visų savo kompetentingų institucijų, dalyvaujančių vykdant aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų prevenciją ir kovą su jomis. Tokiais mechanizmais turėtų būti siekiama bent toliau išvardytų tikslų:

(a) užtikrinti bendrus prioritetus ir baudžiamosios ir administracinės justicijos tarpusavio santykio supratimą;

(b) keistis informacija strateginiais ir veiklos tikslais;

(c) konsultuotis atliekant atskirus tyrimus;

(d) keistis geriausios patirties pavyzdžiais;

(e) padėti Europos specialistų tinklams, dirbantiems su klausimais, kurie yra reikšmingi kovai su aplinkai kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis ir susijusiais pažeidimais,

ir šių tikslų gali būti siekiama steigiant specializuotas koordinavimo įstaigas, kompetentingoms valdžios institucijoms pasirašant susitarimo memorandumus, kuriant nacionalinius vykdymo užtikrinimo tinklus ir vykdant jungtinę mokymo veiklą.

20 straipsnis

Nacionalinė strategija

1. Iki [*OP – įrašyti datą – per vienus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo*] valstybės narės parengia, paskelbia ir įgyvendina nacionalinę kovos su aplinkai kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis strategiją, į kurią būtų įtraukti bent toliau nurodyti klausimai:

   (a) nacionalinės politikos konkrečioje nusikaltimo srityje tikslai ir prioritetai;

   (b) visų kompetentingų valdžios institucijų, dalyvaujančių kovojant su tokio pobūdžio nusikalstama veika, vaidmenys ir atsakomybės sritys;

   (c) kompetentingų valdžios institucijų tarpusavio koordinavimo ir bendradarbiavimo būdai;

   (d) administracinės ir civilinės teisės naudojimas kovai su pažeidimais, susijusiais su į šios direktyvos taikymo sritį patenkančiais nusikaltimais;

   (e) reikalingi ištekliai ir kaip bus remiama užkardymo specialistų specializacija;

   (f) pasiektų rezultatų reguliarios stebėsenos ir vertinimo procedūros ir mechanizmai;

   (g) Europos tinklų, dirbančių su klausimais, turinčiais tiesioginę reikšmę kovai su nusikaltimais aplinkai ir susijusiais pažeidimais, pagalba.

2. Valstybės narės užtikrina, kad strategija būtų reguliariai peržiūrima ir atnaujinama bent kas 5 metus, taikant rizikos analize grindžiamą metodą, kad būtų atsižvelgta į atitinkamus pokyčius ir tendencijas, taip pat susijusias grėsmes, kurias kelia nusikaltimai aplinkai.

21 straipsnis

Duomenų rinkimas ir statistika

1. Valstybės narės renka statistinius duomenis, kad stebėtų savo kovos su aplinkai kenkiančiomis nusikalstamomis veikomis sistemų veiksmingumą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti statistiniai duomenys turi apimti bent:

   (a) nusikaltimų aplinkai, apie kuriuos pranešta, skaičių;

   (b) ištirtų nusikaltimų aplinkai skaičių;

   (c) vidutinę nusikaltimų aplinkai tyrimo trukmę baudžiamojoje byloje;

   (d) dėl nusikaltimų aplinkai priimtų apkaltinamųjų nuosprendžių skaičių;

   (e) fizinių asmenų, nuteistų ir nubaustų už nusikaltimus aplinkai, skaičių;

   (f) juridinių asmenų, nubaustų už nusikaltimus aplinkai ar lygiaverčius pažeidimus, skaičių;

   (g) teismo nepriimtų nagrinėti bylų dėl nusikaltimų aplinkai skaičių;

   (h) paskirtų sankcijų už nusikaltimus aplinkai rūšį ir dydį, taip pat jų suskirstymą pagal nusikaltimų aplinkai kategorijas, nurodytas 3 straipsnyje.

3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų reguliariai skelbiama jų statistinių duomenų suvestinė apžvalga.

4. Valstybės narės kasmet pateikia Komisijai šio straipsnio 2 dalyje nurodytus duomenis pagal 22 straipsnį parengta standartine forma.

5. Komisija reguliariai skelbia ataskaitą, paremtą valstybių narių pateiktais statistiniais duomenimis. Ataskaita pirmą kartą skelbiama praėjus trejiems metams nuo to laiko, kai nustatoma 22 straipsnyje nurodyta standartinė forma.

22 straipsnis

Įgyvendinimo įgaliojimai

1. Komisija įgaliojama priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatoma 21 straipsnio 4 dalyje nurodyta standartinė duomenų perdavimo forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 23 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Perduodant statistinius duomenis standartinė forma turi apimti toliau nurodytus elementus:

   (a) bendrą nusikaltimų aplinkai klasifikaciją;

   (b) bendrą susitarimą dėl apskaitos vienetų;

   (c) bendrą susitarimą dėl procedūrinių etapų (tyrimas, baudžiamasis persekiojimas, teisminis nagrinėjimas) bylose dėl nusikaltimų aplinkai;

   (d) bendrą ataskaitų teikimo formą.

23 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3. Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

24 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliotų įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip [OP – *įrašyti datą – 18 mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos*]. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

25 straipsnis

Vertinimas ir ataskaitų teikimas

1. Komisija ne vėliau kaip [*OP– įrašyti datą – dveji metai po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino*] pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, kokiu mastu valstybės narės ėmėsi priemonių, būtinų, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, būtiną tai ataskaitai parengti.

2. Valstybės narės *kas dvejus metus [OP – įrašyti datą – vieni metai po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino]* siunčia Komisijai ataskaitą per tris mėnesius, į kurią įtraukiama įgyvendinimo ir veiksmų, kurių imtasi pagal 15–17, 19 ir 20 straipsnius, santrauka.

3. Komisija ne vėliau kaip *[OP – įrašyti datą – penkeri metai po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino*] įvertina šios direktyvos poveikį ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, reikalingą tai ataskaitai parengti.

26 straipsnis

Direktyvos 2008/99/EB pakeitimas

Direktyva 2008/ 99/EB pakeičiama valstybėms narėms, kurioms ši direktyva privaloma, nedarant poveikio šių valstybių narių pareigoms dėl tos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę datos. Valstybėms narėms, kurioms ši direktyva privaloma, nuorodos į Direktyvą 2008/ 99/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Valstybėms narėms, kurioms ši direktyva nėra privaloma, toliau lieka privaloma Direktyva 2008/98/EB.

27 straipsnis
Direktyvos 2005/35/EB taikymas

Direktyva 2009/123/EB nustojama taikyti šioje direktyvoje dalyvaujančioms valstybėms narėms nuo jos perkėlimo į nacionalinę teisę dienos.

28 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

29 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

TURINYS

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA 44
1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas 44
1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) 44
1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su: 44
1.4. Tikslas (-ai) 44
1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai) 44
1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) 44
1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis 45
1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai 45
1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas 47
1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį 47
1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais. 49
1.5.3. Panašios patirties išvados 50
1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis 51
1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą 52
1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis 54
1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai) 54
2. VALDYMO PRIEMONĖS 55
2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės 55
2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os) 55
2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas 55
2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as) 56
2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą) 56
2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės 56
3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS 57
3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis 57

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams 58
3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka 58
3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas 61
3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka 63
3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai 64
3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa 66
3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai 66
3.3. Numatomas poveikis pajamoms 67

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

Pasiūlymas dėl direktyvos dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria iš dalies keičiama Direktyva 99/2008/EB

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)

Aplinkosauga

Baudžiamoji teisė
- Baudžiamojo proceso teisė
- Materialinė baudžiamoji teisė

1.3. Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su:

☐ **nauju veiksmu**

☐ **nauju veiksmu, kai bus įgyvendintas bandomasis projektas ir (arba) atlikti parengiamieji veiksmai[60]**

✓ **esamo veiksmo galiojimo pratęsimu**

☐ **vieno ar daugiau veiksmų sujungimu arba nukreipimu į kitą / naują veiksmą**

1.4. Tikslas (-ai)

1.4.1. Bendrasis (-ieji) tikslas (-ai)

Iniciatyvos politinis užmojis ir pagrindinis tikslas yra užtikrinti geresnę aplinkos apsaugą baudžiamosios teisės priemonėmis ir gerinant nusikaltimų aplinkai atskleidimą, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir baudimą už juos. Numatoma naujoji Nusikaltimų aplinkai direktyva padės siekti SESV 191 straipsnyje, Žaliajame kurse ir Biologinės įvairovės strategijoje nustatytų tikslų.

Kadangi šiuo pasiūlymu peržiūrima ankstesnė direktyva, vienas iš pagrindinių jo tikslų yra įvertinti Direktyvos 2008/99/EB pranašumus ir trūkumus, nustatytus 2019–2020 m. atliekant jos vertinimą (ndlr: „Konkretus tikslas).

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai)

Konkretaus tikslo Nr.

1. Gerinti nusikaltimų aplinkai atskleidimo, tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir baudimo už juos veiksmingumą, atnaujinant direktyvos taikymo sritį, ir patobulinti teisinę techniką, naudojamą jos taikymo sričiai apibrėžti.

2. Gerinti nusikaltimų aplinkai atskleidimo, tyrimo, baudžiamojo persekiojimo ir baudimo už juos veiksmingumą, patikslinant arba pašalinant neapibrėžtas sąvokas, vartojamas esamoje aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų sąvokos apibrėžtyje.

3. Užtikrinti veiksmingų, atgrasančių ir proporcingų sankcijų už nusikaltimus aplinkai rūšis ir dydžius.

[60] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 58 straipsnio 2 dalies a arba b punkte.

4. Skatinti tarpvalstybinius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą.

5. Gerinti informacija pagrįstų sprendimų apie nusikaltimus aplinkai priėmimą, gerinant informacijos ir statistinių duomenų apie nusikaltimų aplinkai mastą ir kovos su jais pastangas rinkimą ir sklaidą.

6. Bendrai gerinti nacionalinių užkardymo grandinių veiklos veiksmingumą siekiant skatinti nusikaltimų aplinkai atskleidimą, tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą ir baudimą už juos.

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti poveikį, kurį pasiūlymas (iniciatyva) turėtų padaryti tiksliniams gavėjams (tikslinėms grupėms).

Pagrindinis numatomas iniciatyvos rezultatas yra gerinti Sąjungos kovos su nusikaltimais aplinkai teisinę sistemą ir stiprinti vykdymo užtikrinimą nacionaliniu lygmeniu. Pripažįstama, kad baudžiamoji teisė yra kraštutinė priemonė, jeigu kitų priemonių nepakako reikalavimų vykdymui užtikrinti, o šiuo atveju paaiškėjo, kad tai labai svarbu Sąjungos aplinkos teisės vykdymui užtikrinti.

Direktyva padės gerinti nacionalinių užkardymo ir baudimo už nusikaltimus aplinkai sistemų veiksmingumą ir didinti visuomenės pasitikėjimą. Net jei numatomų direktyvos rezultatų aplinkos apsaugai apskritai neįmanoma įvertinti kiekybiškai, galima kokybiškai įvertinti geresnės aplinkos apsaugos, prie kurios bus prisidėta peržiūrėta direktyva, poveikį.

Veiksmingesnė direktyva, dėl kurios pagerės užkardymas baudžiamosios teisės priemonėmis, padės gerinti aplinką dėl savo prevencinio ir atgrasomojo poveikio. Esant veiksmingai baudžiamosios justicijos sistemai nusikaltimai aplinkai neapsimoka. Ji taip pat turės nedelsiamą teigiamą socialinį poveikį žmonių gyvenimui, sveikatai ir gerovei. Persvarstyta direktyva pagerins kovos su nusikaltimais aplinkai priemones ir turės teigiamą ekonominį poveikį. Ji padės sumažinti pelną iš nusikaltimų aplinkai visame pasaulyje, kuris, kaip skaičiuojama, yra 91–259 mlrd. JAV dolerių, nes tai yra žala visuomenei, kadangi prarandamos mokestinės pajamos, sąžiningai veikiančios įmonės praranda pajamas, ir kenkiama geram valdymui.

1.4.4. Veiklos rezultatų rodikliai

Nurodyti pažangos ir pasiekimų stebėsenos rodiklius

Šio pasiūlymo sėkmės nebuvo įmanoma išmatuoti pagal aiškų atskaitos kriterijų, nes sisteminės informacijos apie nusikaltimų aplinkai mastą ir kovos su jais pastangas pavienėse valstybėse narėse nepakanka. Nusikaltimų aplinkai tendencijos priklauso nuo pasaulinės prekybos plėtros, naujų skaitmenizacijos teikiamų galimybių ir baudžiamųjų sankcijų sistemų sąveikos su civilinių ir administracinių sankcijų sistemomis valstybėse narėse.

Pažangai stebėti ir iniciatyvos sėkmei užtikrinti siūlomi toliau nurodyti kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai:

– bendras užkardymo ir baudimo už nusikaltimus aplinkai gerinimas, kurį atspindės aktyvesnis bendradarbiavimas, specializacija, geresnis mokymas ir informacijos mainai;

– sėkmingai ištirtų nusikaltimų aplinkai, už kuriuos patraukta baudžiamojon

atsakomybėn, skaičius;

– apkaltinamųjų nuosprendžių skaičius;

– paskirtų sankcijų rūšys ir dydžiai (praktiškai jos turi tapti veiksmingesnės, labiau atgrasančios ir proporcingesnės);

– pareigūnų, apmokytų klausimais, susijusiais su veiksminga kova su nusikaltimais aplinkai, skaičius;

– nacionalinių kovos su nusikaltimais aplinkai strategijų buvimas arba parengimas.

Vertinimas pagal direktyvos veiksmingumo rodiklius turi būti atliekamas atsižvelgiant į kontekstą. Kol kas valstybėse narėse yra vos kelios sėkmingai baigtos nagrinėti bylos dėl nusikaltimų aplinkai, o sankcijos pernelyg švelnios. Per praėjusį dešimtmetį didėjimo tendencijų nebuvo (žr. IA dalies 1.2 skirsnį – „Direktyvos vertinimas ir galutinės ataskaitos vertinimas“). Todėl direktyvos veiksmingumą rodytų pastovios didėjimo tendencijos aplinkos bylose visose valstybėse narėse. Kadangi nusikaltimų aplinkai daugėja visame pasaulyje (5–7 %), sėkmingų tyrimų ir apkaltinamųjų nuosprendžių daugėjimo sutaptis būtų laikoma sėkme. Tačiau jei vėlesniu etapu bylų dėl nusikaltimų aplinkai sumažėtų, tai galėtų rodyti, kad direktyva buvo sėkmingai atgrasyti nusikaltėliai.

Veiklos rezultatų rodikliai

Toliau pateiktose nuostatose siūlomi stebėsenos rodikliai, skirti kiekvienam konkrečiam tikslui:

- Išplėsti direktyvos taikymo sritį
    - Rodiklis: tyrimų, baudžiamojo persekiojimo, apkaltinamųjų nuosprendžių ir atmestų bylų skaičius.
    - Esama padėtis: jeigu yra prieinama informacija, valstybėse narėse nebuvo augimo tendencijų.
    - Sėkmė: pastovios daugėjimo tendencijos kiekvienoje valstybėje narėje. Idealiuoju atveju 5–7 % padidėjimas, kuris atitinka numatomą nusikaltimų aplinkai augimo lygį kiekvienais metais.
- Tiksliau apibrėžti nusikaltimų aplinkai rūšis pagal 3 straipsnį:
    - Rodiklis: kaip pirmiau
    - Atskaitos scenarijus: kaip pirmiau
    - Sėkmė: kaip pirmiau
- Skatinti veiksmingesnes, labiau atgrasančio ir proporcingesnio pobūdžio ir dydžio sankcijas
    - Rodiklis: fiziniams asmenims paskirtų finansinių baudų dydžiai, laisvės atėmimo bausmių griežtumas, juridiniams asmenims paskirtų baudų dydžiai, taip pat fiziniams asmenims paskirtų papildomų sankcijų rūšys ir skaičius.
    - Atskaitos scenarijus: šiuo metu nėra arba yra labai mažai ir pavienių statistinių duomenų apie už nusikaltimus aplinkai paskirtas sankcijas. Turimi duomenys ir pokalbiai su specialistais rodo, kad sankcijos yra per švelnios, kad būtų atgrasančios.

- Sėkmė: atsižvelgiant į esamą padėtį, sėkmingas įgyvendinimas rodytų, kad skiriant sankcijas naudojamos visų prieinamų rūšių ir dydžių sankcijos. Paskirtos papildomos sankcijos turėtų rodyti, kad naudojamos visų rūšių sankcijos. Norėtume matyti, kad yra sistemingai taikomas žalos atlyginimas ir pelno atėmimas.

- Daugiau tarpvalstybinio bendradarbiavimo
  - Rodikliai: aplinkosaugos bylų Eurojuste ir OLAF skaičius, JTG skaičius Eurojuste, SIENA bylų ir (arba) pranešimų Eurojuste skaičius ir ryšių su nacionaliniais informacijos centrais, kurie bus įsteigti, skaičius.
  - Atskaitos scenarijus: esamas Eurojusto, OLAF, SIENA, specialistų tinklų lygis paprastai yra teisė.
  - Sėkmė: suaktyvėtų tarpvalstybinis bendradarbiavimas, kurį rodytų Eurojusto, OLAF ir Europolo duomenys. Nusikaltimai aplinkai yra ketvirtoje vietoje pagal paplitimą visame pasaulyje, todėl aplinkosaugos bylų Europole ir Eurojuste skaičius turėtų rodyti proporcingai didesnę visų šių agentūrų išnagrinėtų bylų dalį.
- Veiksmingesnė užkardymo grandinė
  - Rodikliai: kaip ir 1-ojo tikslo, tik su vienu papildymu: valstybių narių su visa apimančiomis kovos su nusikaltimais aplinkai strategijomis skaičius, valstybių narių, turinčių specializuotus tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo skyrius ir teisėjų kolegijas, skaičius, valstybių narių, padidinusių mokymuose dalyvavusių teisėsaugos darbuotojų ir policininkų, prokurorų, teisėjų, muitinės pareigūnų ir administracinių tikrintojų skaičius.
  - Atskaitos scenarijus: kaip ir 1-ojo tikslo.
  - Sėkmė: kaip ir 1-ojo tikslo.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai, įskaitant išsamų iniciatyvos įgyvendinimo pradinio etapo tvarkaraštį

Yra trijų rūšių reikalavimai, atitinkantys trumpalaikius, vidutinės trukmės ir ilgalaikius tikslus.

Trumpalaikiai reikalavimai:

1. Būtiniausių standartų, taikomų statistinių duomenų rinkimui, nustatymas.
2. Valstybės narės turi perkelti direktyvą į nacionalinę teisę per 18 mėnesių.
3. Valstybės narės užtikrina, kad pasiūlymo 3 straipsnyje nurodytos veikos būtų laikomos nusikalstamomis veikomis, jeigu jos yra neteisėtos ir padarytos tyčia arba bent dėl didelio neatsargumo.
3. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių kriminalizuoti nusikaltimams aplinkai papildomus nusikaltimus.
4. Valstybės narės turi nustatyti sankcijas fiziniams ir juridiniams asmenims, susijusias su nusikaltimais aplinkai.
5. Valstybės narės turi apibrėžti atsakomybę už nusikaltimus aplinkai sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes.
6. Valstybės narės turi nustatyti tyrimo priemones.

7. Kiekviena valstybė narė turi imtis reikiamų priemonių, kad nustatytų savo jurisdikciją pasiūlyme nurodytoms nusikalstamoms veikoms.

8. Valstybės narės turi užtikrinti koordinavimą ir bendradarbiavimą strateginiu ir veiklos lygmeniu tarp visų kompetentingų valdžios institucijų, dalyvaujančių vykdant nusikaltimų aplinkai prevenciją ir kovą su jais.

9. Valstybės narės turi paskirti nacionalinį informacijos centrą keistis informacija. Valstybės narės taip pat turi užtikrinti, kad šie nacionaliniai informacijos centrai būtų prijungti prie [e-EDES sistemos] ir turėtų nustatytas procedūras, kurios padėtų sparčiai išnagrinėti skubius pagalbos prašymus. Valstybės narės informuoja Komisiją, Europolą ir Eurojustą apie jų paskirtą informacijos centrą. Prireikus jos šią informaciją atnaujina. Komisija tą informaciją perduoda kitoms valstybėms narėms.

10. Valstybės narės bet kuriai pripažintai grupei, fondui arba asociacijai, kurios pagal savo įstatus siekia apsaugoti aplinką, suteikia teisę susipažinti su bylų dėl pasiūlyme nurodytų nusikaltimų medžiaga.

11. Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų, pavyzdžiui, informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijų, taip pat mokslinių tyrimų ir švietimo programų, kad apskritai sumažėtų nusikaltimų aplinkai, ugdyti visuomenės sąmoningumą ir mažinti pavojų nukentėti nuo nusikaltimų aplinkai. Valstybės narės, kai tinkama, bendradarbiauja su suinteresuotosiomis šalimis.

Vidutinės trukmės laikotarpio reikalavimai:

- nedarant poveikio tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir tarpusavio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose taisyklėms, valstybės narės, Eurojustas, Europos prokuratūra ir Komisija (OLAF), neviršydami savo atitinkamos kompetencijos, bendradarbiauja tarpusavyje kovodami su 3, 3a ir 4 straipsniuose nurodytomis nusikalstamomis veikomis;
- valstybės narės užtikrina, kad pareigūnai, kurie atskleidžia, tiria nusikaltimus aplinkai, vykdo jų baudžiamąjį persekiojimą arba priima teismo sprendimus dėl nusikaltimų aplinkai, pavyzdžiui, teisėjai, prokurorai, policijos ir teismo, taip pat kompetentingų valdžios institucijų pareigūnai gautų reguliarius specializuotus mokymus, tinkamus pagal jų pareigas.
- Nedarant poveikio teismų nepriklausomumui ir atsižvelgiant į teismų organizavimo skirtumus Sąjungoje, valstybės narės prašo už teisėjų, prokurorų, policijos bei baudžiamosiose bylose dalyvaujančių teismo ir kompetentingų institucijų darbuotojų mokymą atsakingų asmenų reguliariai organizuoti mokymus, susijusius su šios direktyvos tikslais.
- Per vienus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo valstybės narės parengia ir paskelbia nacionalinę kovos su nusikaltimais aplinkai strategiją ir imasi priemonių reguliariam jos vertinimui ir atnaujinimui užtikrinti.
- Valstybės narės renka sisteminius, patikimus ir naujausius statistinius duomenis apie nusikaltimus aplinkai iš kiekvienos kompetentingos valdžios institucijos, siekdamos kuo nuoseklesnio ir suderinamesnio atitinkamos informacijos palyginimo.

- Valstybės narės kasmet perduoda Komisijai pagal 1 dalį surinktus duomenis.
- Komisija užtikrina, kad būtų paskelbta konsoliduota statistinių ataskaitų ir nacionalinių įgyvendinimo strategijų peržiūra, kuri būtų perduota kompetentingoms specializuotoms Sąjungos agentūroms ir įstaigoms.

Ilgalaikiai reikalavimai:

- Komisija praėjus dviem metams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino pabaigos pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertinama, kokiu mastu valstybės narės ėmėsi būtinų priemonių, siekdamos laikytis šios direktyvos. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, būtiną tai ataskaitai parengti.
- Komisija praėjus penkeriems metams po šios direktyvos įgyvendinimo galutinio termino pabaigos atlieka šios direktyvos poveikio aplinkos apsaugai baudžiamosios teisės priemonėmis vertinimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, reikalingą tai ataskaitai parengti.

1.5.2. Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė (gali būti susijusi su įvairiais veiksniais, pvz., koordinavimo nauda, teisiniu tikrumu, didesniu veiksmingumu ar papildomumu). Šiame punkte „Sąjungos dalyvavimo pridėtinė vertė“ – dalyvaujant Sąjungai užtikrinama vertė, papildanti vertę, kuri būtų užtikrinta vien valstybių narių veiksmais.

Priežastys imtis Europos lygmens veiksmų (ex ante)

Esama direktyva siekta užtikrinti visoje Sąjungoje suderintą nusikalstamų veikų teisinę sistemą ir palengvinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Vis dėlto, kaip išsamiai nurodyta vertinimo ataskaitoje, nepaisant pažangos kuriant visai ES bendrą nusikaltimų aplinkai sąvokų apibrėžčių sistemą ir reikalaujant labiau atgrasančio dydžio sankcijų, valstybėms narėms pagal direktyva paliktą diskreciją pačioms nepavyko suderinti savo atitinkamo supratimo, kas yra nusikaltimai aplinkai. Be to, nepakankamo dydžio sankcijos kai kuriose valstybėse narėse neleidžia sudaryti vienodų sąlygų visoje ES ir taikyti tarpusavio pripažinimo priemonių (pavyzdžiui, Europos arešto orderio ir Europos tyrimo orderio).

Nepaisant direktyvos, tarpvalstybinių nusikaltimų aplinkai tyrimų ir apkaltinamųjų nuosprendžių ES reikšmingai nepadaugėjo. Tačiau per tą laiką nusikaltimų aplinkai per metus pasaulyje padaugėja 5–7%, sukeliant ilgalaikę žalą buveinėms, rūšims, piliečių sveikatai ir vyriausybių bei įmonių pajamoms.

Numatoma sukurti Sąjungos pridėtinė vertė (ex post)

Esant veiksmingesnei direktyvai ES gali užtikrinti suderintą sistemą, pagal kurią būtų siūlomas bendras nusikaltimų aplinkai sąvokų apibrėžčių supratimas ir veiksminga prieiga prie tarpvalstybinių tyrimo priemonių. Pateikiant tikslesnes teisines sąvokų apibrėžtis ir suderinant sankcijų dydžius, taip pat numatant tarpvalstybinio bendradarbiavimo tarp valstybių narių priemones ir prievoles, peržiūrėta direktyva bus sudarytos vienodesnės sąlygos su lygiaverte aplinkos apsauga baudžiamosios teisės priemonėmis visoje ES, taip pat bus palengvintas tarpvalstybinis

bendradarbiavimas dėl tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo. Supaprastinant tarpvalstybinius tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir nuteisimą, ES veiksmais bus užtikrinta aiški pridėtinė vertė kovojant su nusikaltimais aplinkai, kurie paprastai yra tarpvalstybinio masto, palyginti su tuo, ką galėtų pasiekti valstybės narės, veikdamos pavieniui.

Kadangi nusikaltimai aplinkai neretai kenkia teisėtai veikiančioms ir mokesčius mokančioms įmonėms, kurioms tenka nežinoma, bet, tikėtina, didelė dalis skaičiuojamų pasaulinių metinių nuostolių, susijusių su nusikaltimais aplinkai (91–259 mlrd. JAV dolerių), veiksminga ES teisinė sistema dėl nusikaltimų aplinkai taip pat turės poveikį ES bendrosios rinkos veikimui. Nesant tokių visoje ES taikomų teisės aktų, valstybėse narėse, kuriose nusikaltimų aplinkai sąvokos apibrėžiamos ribotai arba kuriose taikomos švelnios vykdymo užtikrinimo sistemos, veikiančios įmonės gali įgyti konkurencinį pranašumą prieš įmones, įsteigtas valstybėse narėse, kuriose galioja griežtesni teisės aktai.

Veiksminga visos ES politika dėl nusikaltimų aplinkai taip pat gali pasitarnauti ir kitiems ES politikos tikslams. Nusikaltimai aplinkai neretai siejami su kitų formų nusikaltimais, pavyzdžiui, pinigų plovimu, terorizmu, mokestiniu sukčiavimu, klastojimu ar kitų formų organizuotu nusikalstamumu, su kuriuo kovodama ES pastaraisiais metais yra priėmusi įvairių teisės aktų. Veiksmingesni ES teisės aktai dėl nusikaltimų aplinkai prisidėtų prie veiksmingų baudžiamosios teisės vykdymo užtikrinimo strategijų ES ir nacionaliniu lygmeniu, kuriose būtų atsižvelgiama į visus reikšmingus baudžiamosios sąveikos aspektus.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Kadangi šį pasiūlymą sudaro ankstesnės direktyvos peržiūra, anksčiau įgyta patirtis daugiausia susijusi su ankstesnės direktyvos pranašumais ir trūkumais. Šiuo tikslu Komisija 2019–2020 m. atliko direktyvos vertinimą. Toje ataskaitoje buvo nustatyta, kad direktyva turėjo pridėtinę vertę, nes joje buvo pirmą kartą apibrėžta bendra teisinė aplinkai kenkiančių nusikalstamų veikų sistema ir pareikalauta veiksmingų, atgrasančių ir proporcingų sankcijų.

Vis dėlto vietoje direktyva neturėjo didelio poveikio, t. y. sėkmingai ištirtų bylų dėl nusikaltimų aplinkai, už kuriuos buvo nubausta, skaičius išliko labai mažas ir per pastaruosius 10 metų bendrai nepastebėta jokių reikšmingų augimo tendencijų.

Be to, paskirtos sankcijos buvo pernelyg švelnios, kad būtų atgrasančios, o tarpvalstybinis bendradarbiavimas nevyko sistemingai.

Direktyva stokoja praktinio veiksmingumo daugiausia dėl bendro jos nuostatų pobūdžio. Tai galima paaiškinti ribota EB teisės aktų leidėjo kompetencija baudžiamosios teisės srityje pagal iki Lisabonos sutarties galiojusias sąlygas, kurios neleido išsamesnio reglamentavimo, ypač susijusio su sankcijomis.

Be to, prastas vykdymo užtikrinimas valstybėse narėse labai prisideda prie to, kad direktyva neturi reikšmingo poveikio vietoje. Atliekant vertinimą visose valstybėse narėse visais užkardymo grandinės lygmenimis (policija, prokuratūra ir baudžiamųjų bylų teismai) nustatyta reikšmingų vykdymo užtikrinimo trūkumų. Taip pat valstybėse narėse nustatyta trūkumų, susijusių su ištekliais, specializuotomis žiniomis, informuotumu, prioritetizavimu, bendradarbiavimu ir dalijimusi informacija, be to, nustatyta, kad nėra visuotinių kovos su nusikaltimais aplinkai nacionalinių strategijų, kurios apimtų visus užkardymo grandinės lygmenis ir kuriose būtų laikomasi daugiadalykio požiūrio. Be to, veiksmingumui neretai kliudo

koordinavimo stoka tarp administracinių, teisėsaugos ir sankcijas skiriančių institucijų.

Taip pat buvo pažymėta, kad patikimų, tikslių ir išsamių statistinių duomenų apie nusikaltimų aplinkai bylas stoka valstybėse narėse ne tik kliudė Komisijai atlikti vertinimą, bet ir neleido nacionaliniams politikos formuotojams ir specialistams stebėti jų priemonių veiksmingumo.

1.5.4. Suderinamumas su daugiamete finansine programa ir galima sinergija su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Siūloma direktyva dėl aplinkos apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria iš dalies keičiama Direktyva 99/2008/EB, atitinka Komunikatą dėl Žaliojo kurso, kuriame aiškia nurodyta, kad „Komisija taip pat skatins ES, jos valstybes nares ir tarptautinę bendruomenę aktyviau kovoti su nusikaltimais aplinkai“, ir Biologinės įvairovės strategiją, kurioje galimybė persvarstyti ir iš dalies pakeisti ankstesnę direktyvą nurodyta komunikato priede. 2021 m. liepos mėn. Komisija pateikė rinkinį su konkrečiais pasiūlymas dėl naujo Žaliojo kurso, siekdama iki 2030 m. sumažinti išmetamų teršalų kiekį 55 % ir iki 2050 m. neutralizuoti poveikį Europos klimatui. Baudžiamoji teisė yra tik dalis šios išsamios ES strategijos apsaugoti ir pagerinti aplinkos būklę, o tai yra dabartinės Komisijos prioritetas. Komunikate dėl Žaliojo kurso ir Biologinės įvairovės strategijoje išdėstyta visa eilė aplinkos apsaugos priemonių, kurios veiks holistiškai, stiprins ir veiks viena kitą. Baudžiamosios teisės priemonės bus taikomos kaip kraštutinė priemonė, jei kitų priemonių nepakaktų reikalavimų vykdymui užtikrinti.

Pasiūlymas taip pat suderinamas su:

- ES kovos su neteisėta prekyba laukiniais augalais ir gyvūnais veiksmų planu, kuriuo siekiama gerinti aplinkosaugos reikalavimų vykdymą neteisėtos prekybos laukiniais augalais ir gyvūnais srityje;
- 2021 m. ES sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimu (ES SOCTA), kuriame „nusikaltimai aplinkai“ įvardyti viena iš didžiausių nusikalstamumo grėsmių, su kuriomis susiduria ES, todėl nusikaltimai aplinkai buvo įtraukti į 2022–2025 m. Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykę platformą (EMPACT);
- naująją ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategiją, apimančią 2021–2025 m. laikotarpį, kurią Komisija pristatė 202 m. balandžio mėn. ir kurioje nusikaltimai aplinkai įvardyti kaip vienas iš būsimų ES kovos su organizuotu nusikalstamumu prioritetų.

Šio pasiūlymo tikslai atitinka daugiametę finansinę programą, kurioje teikiama didelė reikšmė finansavimo veiklai, kad būtų apsaugota aplinka. Bus išlaikyta tam tikra sinergija su iki tol buvusiomis programomis. To pavyzdys būtų pasiūlyme numatyta mokymo veikla, kurios nemažai jau yra vykdoma ir kurią užtikrina CEPOL, Frontex mokymai teisėsaugai ir įvairūs specialistų tinklai, kaip antai EJTN ir ERA, skirti teismų sistemai. Šios organizacijos jau gauna lėšų iš ES biudžeto pagal Life programą, iš VSF arba pagal policijos ir teisingumo programą, ir jau rengia mokymus aplinkos teisės srityje.

1.5.5. Įvairių turimų finansavimo galimybių vertinimas, įskaitant perskirstymo mastą

Siekiant įvykdyti naujus pasiūlyme numatytus įpareigojimus, pavyzdžiui, stebėti situaciją, aktyvinti mokymus, teikti tam tikrą informaciją ir didinti sąmoningumą,

Komisija turės įdėti papildomų pastangų. Dedant šias pastangas teks pasikliauti Teisingumo ir vartotojų reikalų GD ir Aplinkos GD, kadangi daugumai toliau išvardytų užduočių reikės tam tikro laiko valdymo ir tam tikrų papildomų išlaidų.

1.6. Pasiūlymo (iniciatyvos) trukmė ir finansinis poveikis

☐ **Trukmė ribota**

– ☐ galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD],

– ☐ įsipareigojimų asignavimų finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM, o mokėjimų asignavimų – nuo MMMM iki MMMM;

✓ **trukmė neribota**

– Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo 2022 iki 2025 m.,

– vėliau – visuotinis taikymas.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)[61]

✓ **Tiesioginis valdymas**, vykdomas Komisijos:

– ✓ padalinių, įskaitant Sąjungos delegacijų darbuotojus;

– ☐ vykdomųjų įstaigų.

- Pasidalijamasis valdymas kartu su valstybėmis narėmis

- Netiesioginis valdymas, biudžeto vykdymo užduotis pavedant:

– ☐ trečiosioms valstybėms arba jų paskirtiems organams;

– ☐ tarptautinėms organizacijoms ir jų agentūroms (nurodyti);

– ☐ EIB ir Europos investicijų fondui;

– ☐ Finansinio reglamento 70 ir 71 straipsniuose nurodytiems organams;

– ☐ viešosios teisės reglamentuojamoms įstaigoms;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja privatinė teisė ir kurioms pavesta teikti viešąsias paslaugas, jeigu jos pateikia pakankamas finansines garantijas;

– ☐ įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja valstybės narės privatinė teisė, kurioms pavesta įgyvendinti viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę ir kurios pateikia pakankamas finansines garantijas;

– ☐ atitinkamame pagrindiniame akte nurodytiems asmenims, kuriems pavesta vykdyti konkrečius veiksmus BUSP srityje pagal ESS V antraštinę dalį.

– *Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo būdas, išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.*

Pastabos

[61] Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Šiame pasiūlyme nurodytos kelios stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės. Pasibaigus šiam perkėlimo į nacionalinę teisę terminui Komisija turės pateikti ataskaitą, kaip valstybės narės perkėlė direktyvą. Be to, praėjus penkeriems metams po direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę jai reikės pateikti dar vieną ataskaitą dėl peržiūrėtos direktyvos veiksmingumo ir nustatyti jo stiprinimo galimybes. Šios dvi ataskaitos yra pasiūlyme nustatytų stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklių pagrindas.

Be to, Komisija kas dvejus metus parengs valstybių narių surinktų ir perduotų duomenų ataskaitą.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema (-os)

2.2.1. Valdymo būdo (-ų), finansavimo įgyvendinimo mechanizmo (-ų), mokėjimo tvarkos ir siūlomos kontrolės strategijos pagrindimas

Kadangi pasiūlymas turi poveikį Komisijos, o tiksliau – jos Teisingumo ir vartotojų reikalų GD ir Aplinkos GD darbui, ES biudžetas bus įgyvendintas laikantis tiesioginio valdymo principų.

Vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu, biudžetas vykdomas atliekant efektyvią ir veiksmingą vidaus kontrolę.

Kiek tai susiję su kontrole, Teisingumo ir vartotojų reikalų GD ir Aplinkos GD taikoma:

– Komisijos vidaus audito tarnybos atliekamas vidaus auditas;

– išorinis nepriklausomas Europos Audito Rūmų (EAR) auditas;

– Europos Parlamento pateikiamas metinio biudžeto įvykdymo patvirtinimas;

– galimi OLAF atliekami administraciniai tyrimai;

– papildoma Europos ombudsmeno kontrolė ir atskaitingumas jam.

2.2.2. Informacija apie nustatytą riziką ir jai sumažinti įdiegtą (-as) vidaus kontrolės sistemą (-as)

Šiuo etapu nenustatyta jokios konkrečios rizikos.

2.2.3. Kontrolės išlaidų efektyvumo apskaičiavimas ir pagrindimas (kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykis) ir numatomo klaidų rizikos lygio vertinimas (atliekant mokėjimą ir užbaigiant programą)

Pagal Komisijos centrinių tarnybų gaires kontrolės sąnaudų vertė Komisijos lygmeniu vertinama pagal įvairių kontrolės etapų išlaidas. Bendras kiekvieno valdymo būdo vertinimas gaunamas nustatant visų šių išlaidų ir visos susijusio valdymo būdo metais sumokėtos sumos santykį.

Komisija teikia ataskaitą dėl kontrolės sąnaudų ir susijusių valdomų lėšų vertės santykio. 2020 m. Teisingumo ir vartotojų reikalų GD šio santykio AAR yra 10,45 % tiesioginiams pirkimams. 2020 m. Aplinkos GD šio santykio AAR yra 1,55 %.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti dabartines arba numatytas prevencijos ir apsaugos priemones, pvz., išdėstytas Kovos su sukčiavimu strategijoje.

DJT yra susijęs su personalo išlaidomis ir viešaisiais pirkimais, todėl taikomos standartinės tokio tipo išlaidų taisyklės.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės), kurioms daromas poveikis

- Dabartinės biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA[62]	ELPA šalių[63]	Šalių kandidačių [64]	Trečiųjų valstybių	Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės	NDA	NE	NE	NE	NE
7	Europos viešasis administravimas	NDA	NE	NE	NE	NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorijas ir biudžeto eilutes nurodyti eilės tvarka.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris	DA / NDA	ELPA šalių	Šalių kandidačių	Trečiųjų valstybių	Pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalies b punktą
	[XX.YY.YY.YY]		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

62 DA – diferencijuotieji asignavimai, NDA – nediferencijuotieji asignavimai.
63 ELPA: Europos laisvosios prekybos asociacija.
64 Valstybių kandidačių ir, kai taikoma, Vakarų Balkanų potencialių kandidačių.

3.2. Numatomas pasiūlymo finansinis poveikis asignavimams

3.2.1. Numatomo poveikio veiklos asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	2	Sanglauda, atsparumas ir vertybės

Teisingumo ir vartotojų reikalų GD			**2025** metai[65]	**2026** metai	**2027** metai	**N+4** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
• Veiklos asignavimai										
Teisminio bendradarbiavimo modernizavimas	Įsipareigojimai	(1a)	0,350 000							**0,350 000**
	Mokėjimai	(2a)	0,350 000							**0,350 000**
Biudžeto eilutė	Įsipareigojimai	1b								
	Mokėjimai	2b								
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami iš konkrečių programų paketo lėšų[66]										
Biudžeto eilutė		(3)								
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	= 1a + 1b + 3	0,350 000							**0,350 000**

65 N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

66 Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

Teisingumo ir vartotojų reikalų GD	Mokėjimai	= 2a + 2b +3	0,350 000							

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų		(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **<….> IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	=4+ 6								
	Mokėjimai	=5+ 6								

Jei pasiūlymas (iniciatyva) daro poveikį kelioms veiklos išlaidų kategorijoms, pakartokite pirmiau pateiktą dalį:

•IŠ VISO veiklos asignavimų (visose veiklos išlaidų kategorijose)	Įsipareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų iš konkrečių programų paketo lėšų (visose veiklos išlaidų kategorijose)		(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–6 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS (Orientacinė suma)	Įsipareigojimai	=4+ 6								
	Mokėjimai	=5+ 6								

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija	**7**	Europos viešasis administravimas

Šią dalį pildyti naudojant administracinio pobūdžio biudžeto duomenų lentelę, kuri pirmiausia bus pateikta Teisės akto pasiūlymo finansinės pažymos priede (Vidaus taisyklių V priedas) ir įkelta į DECIDE tarnybų tarpusavio konsultacijoms.

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2025 metai	**2026** metai	**2027** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
Teisingumo ir vartotojų reikalų GD									
• Žmogiškieji ištekliai		0,105 048	0, 022 109	0, 022 109					**0,149 266**
• Kitos administracinės išlaidos									
Iš viso Teisingumo ir vartotojų reikalų GD	Asignavimai	0,105 048	0, 022 109	0, 022 109					**0,149 266**
Aplinkos GD									
• Žmogiškieji ištekliai		0,105 048	0, 022 109	0, 022 109					**0,149 266**
• Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO Aplinkos GD	Asignavimai	0,105 048	0, 022 109	0, 022 109					**0,149 266**

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		2025 metai	**2026** metai	**2027** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–7 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**
	Mokėjimai	0,560 096	0,044 218	0,044 218					**0,648 532**

3.2.2. Numatomas veiklos asignavimais finansuojamas atliktas darbas

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir atliktus darbus ⇩			**2025** metai		**2026** metai		**2027** metai		**N+3** metai		Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)						**IŠ VISO**	
	ATLIKTI DARBAI																	
	Rūšis [67]	Vidutinės sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Ne	Sąnaudos	Bendras skaičius	Iš viso sąnaudų
KONKRETUS TIKSLAS Nr. 5[68] Gerinti informacija pagrįstų sprendimų dėl nusikaltimų aplinkai priėmimą, tobulinant statistinių duomenų rinkimą ir sklaidą.																		

[67] Atlikti darbai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuota studentų mainų, nutiesta kelių kilometrų ir kt.).

[68] Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ...“.

Statistinių duomenų rinkimo ekspertas būtiniausiems standartams apibrėžti ir pristatyti				0,111 297														0,111 297
Standartų išlaikymas				0,016 582		0,016 582		0,016 582										0,049 746
ES ataskaitos kas dvejus metus dėl VN duomenų				0,027 636		0,027 636		0,027 636										0,082 908
1 konkretaus tikslo tarpinė suma				0,155 515		0,044 218		0,044 218										0,243 951
Direktyvos stebėsena																		
Rangovas, kuris parengs tyrimą dėl to, kaip direktyva valstybėse narėse perkelta į nacionalinę teisę				0.350														
Komisijos darbuotojai, kurie peržiūrės ir tvarkys rangovo tyrimą				0,054 581														
Tarpinė suma už direktyvos stebėseną				0,404 581														0,404 581
IŠ VISO				0,560 096		0,044 218		0,044 218										0,648 532

3.2.3. Numatomo poveikio administraciniams asignavimams santrauka

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimų nenaudojama

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administracinio pobūdžio asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2025 metai	**2026** metai	**2027** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
Daugiametės finansinės programos 7 išlaidų kategorija								
Žmogiškieji ištekliai	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Kitos administracinės išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos[69] 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Tarpinė suma neįtraukta į daugiametės finansinės programos 7 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
IŠ VISO	0,210 096	0,044 218	0,044 218					**0,298 532**

Žmogiškųjų išteklių ir kitų administracinio pobūdžio išlaidų asignavimų poreikiai bus tenkinami iš GD asignavimų, jau paskirtų veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytų generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

69 Techninė ir (arba) administracinė parama bei išlaidos ES programų ir (arba) veiksmų įgyvendinimui remti (buvusios BA eilutės), netiesioginiai moksliniai tyrimai, tiesioginiai moksliniai tyrimai.

3.2.3.1. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ☐ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškųjų išteklių nenaudojama.

– ✓ Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Sąmatą surašyti etatų vienetais

		2025 metai	**2026** metai	**2027** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
•Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)								
20 01 02 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)		2	1	1				
20 01 02 03 (Delegacijos)								
01 01 01 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)								
01 01 01 11 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)								
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)								
• Išorės darbuotojai (etatų FTE)[70]								
20 02 01 (CA, SNE, INT finansuojami iš bendrojo biudžeto)								
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT ir JPD atstovybėse)								
XX 01 xx **yy zz** [71]	- būstinėje							
	- delegacijose							
01 01 01 02 (AC, END, INT - netiesioginiai moksliniai tyrimai)								
01 01 01 12 (CA, SNE, INT – tiesioginiai moksliniai tyrimai)								
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)								
IŠ VISO		**2**[72]	**1**	**1**				

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus veiksmui valdyti ir (arba) perskirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę lėšų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	2025 m. – Konkretus tikslas Nr. 5: • vienkartinės išlaidos: Komisijos pareigūnas, kuris būtų statistinių duomenų rinkimo ekspertas, idealiuoju atveju – nusikalstamumo statistinių duomenų, kad apibrėžtų būtiniausius standartus ir parengtų ataskaitos formą valstybėms narėms, kad jos galėtų suderintai pateikti statistinius duomenis. Ši užduotis turi būti atlikta per 162 dienas. • pasikartojančios išlaidos: Komisijos pareigūnas, kuris būtų statistinių duomenų rinkimo ekspertas, idealiuoju atveju – nusikalstamumo statistinių duomenų, kuris tvarkytų duomenis ir kas dvejus metus pateiktų valstybių narių duomenų ataskaitą. Šios užduotys kasmet turi būti atliekamos per 64 dienas, pradedant nuo 2025 m.

70 CA – sutartininkas („Contract Staff“), LA – vietos darbuotojas („Local Staff“), SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“), INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („agency staff“), JPD – jaunesnysis delegacijos specialistas („Junior Professionals in Delegations“).

71 Neviršijant viršutinės ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

72 Šie etato ekvivalentų duomenys taikomi ne visiems metams, o tik 7 mėnesiams per metus.

	Direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę ataskaitų teikimas • Vienkartinės išlaidos: Komisijos pareigūnas, kuris tvarkytų ir peržiūrėtų rangovo tyrimą, taip pat parengtų faktinę SWD vertinimo ataskaitą, kuri bus priimta. 2025 m. užduotis bus atliekama per 79 dienas. Pradedant nuo 2025 m. ir toliau – kasmet: Konkretus tikslas Nr. 5: • pasikartojančios išlaidos: Komisijos pareigūnas, kuris būtų statistinių duomenų rinkimo ekspertas, idealiuoju atveju – nusikalstamumo statistinių duomenų, kuris tvarkytų duomenis ir kas dvejus metus pateiktų valstybių narių duomenų ataskaitą. Pradedant nuo 2025 m., šios užduotys bus kasmet atliekamos per 64 dienas.
Išorės darbuotojai	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ✓ Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka dabartinę daugiametę finansinę programą.

– ☐ Reikia panaudoti nepaskirstytą maržą pagal atitinkamą DFP išlaidų kategoriją ir (arba) specialias priemones, kaip apibrėžta DFP reglamente.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes bei sumas ir pasiūlytas naudoti priemones.

– ☐ Reikia persvarstyti DFP.

Paaiškinti, ką reikia atlikti, ir nurodyti atitinkamas išlaidų kategorijas, biudžeto eilutes ir sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

Pasiūlyme (iniciatyvoje):

– ✓ nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– ☐ numatytas trečiųjų šalių bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N[73] metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

[73] N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai. Pakeiskite „N“ numatomais pirmaisiais įgyvendinimo metais (pavyzdžiui, 2021). Atitinkamai pakeiskite vėlesnius metus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ✓ Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:

  – ☐ nuosaviems ištekliams

  – ☐ kitoms pajamoms

  – nurodyti, jei pajamos priskirtos išlaidų eilutėms☐

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto pajamų eilutė:	Einamųjų finansinių metų asignavimai	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis[74]						
		N metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	Atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 punktą)		
Straipsnis ….								

Asignuotųjų pajamų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

Kitos pastabos (pvz., poveikio pajamoms apskaičiavimo metodas (formulė) arba kita informacija).

[74] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 20 % surinkimo sąnaudų.